

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2

ACADEMIC ADMINISTRATION OF EDUCATIONAL INSTITUTION
ADMINISTRATORS IN BANG BUA THONG DISTRICT UNDER
NONGTHABURI PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 2

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ปีการศึกษา 2562
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

ยุพา พรหมแย้ม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ปีการศึกษา 2562
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2
Academic Administration of Educational Institution
Administrators in Bang Bua Thong District under Nonthaburi
Primary Education Service Area Office 2

ชื่อ - นามสกุล

นางยุพา พรหมแย้ม

สาขาวิชา

การบริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

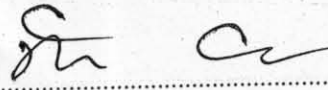
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิมลพรรณ เพชรสมบัติ, ปร.ด.

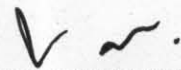
ปีการศึกษา

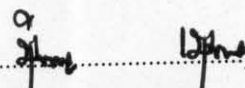
2562

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุทธิพร บุญส่ง, ศษ.ด.)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิมพ์ประภา อมรกิจภิญญา, ปร.ด.)

..... กรรมการ
(อาจารย์ชัยอนันต์ มั่นคง, ศษ.ด.)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิมลพรรณ เพชรสมบัติ, ปร.ด.)

คณะกรรมการอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี อนุมัติวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

..... คณบดีคณะอุตสาหกรรม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อานนท์ นิยมผล, ค.อ.ม.)

วันที่..25.. เดือน...ตุลาคม... พ.ศ. 2562

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2
ชื่อ - นามสกุล	นางยุพา พรหมแย้ม
สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิมลพรรณ เพชรสมบัติ, ปร.ด.
ปีการศึกษา	2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 และ 2) เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ด้านการบริหาร

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 จำนวน 130 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบแบบที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance : ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน และผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: การบริหาร งานวิชาการ สถานศึกษา

Thesis Title	Academic Administration of Educational Institution Administrators in Bang Bua Thong District under Nonthaburi Primary Education Service Area Office 2
Name – Surname	Mrs. Yupa Promyam
Program	Educational Administration
Thesis Advisor	Assistant Professor Pimolpun Phetsombat, Ph.D.
Academic Year	2019

ABSTRACT

This research aimed to 1) study the academic administration of Bang Bua Thong District educational institution administrators under Nonthaburi Primary Education Service Area Office 2, and 2) compare the academic administration of Bang Bua Thong District educational institution administrators under Nonthaburi Primary Education Service Area Office 2 classified by gender, education level, and administration experience.

Sample groups included 130 administrators of Bang Bua Thong District educational institution under the Office of Primary Education Nonthaburi Office 2. The research instrument was a questionnaire. Statistics used in data analysis included percentage, average, standard deviation, t-test, and analysis of variance (ANOVA).

The results showed that the academic administration of Bang Bua Thong District educational institution administrators under the Office of Primary Education Nonthaburi Office 2 was at a high level both in the overall and individual aspects. Moreover, the comparison results of academic leadership of Bang Bua Thong District educational institution administrators under the Office of Primary Education Nonthaburi 2 classified by gender, education level, and work experience were not different with the statistical significance level of 0.05.

Keywords: administration, academic work, educational institution

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงอย่างสมบูรณ์ได้ด้วยความเมตตากรุณาเป็นอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมลพรรณ เพชรสมบัติ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพร บุญส่ง ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์ประภา อมรกิจภิญโญ ผู้ทรงคุณวุฒิ กรรมการสอบ และ ดร.ชัยอนันต์ มั่นคง ผู้ทรงคุณวุฒิ กรรมการสอบ ที่กรุณาเสียสละเวลามาเป็นคณะกรรมการสอบร่วมพิจารณา ตลอดจนให้คำแนะนำ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย ดร.สุรัตน์ ขวัญบุญจันทร์ ดร.วิษณุ เปรี้ยวนิ่ม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสวียน เจนเขว้า ดร.อธิคุณ สินธนาปัญญา และ นางสาวสุชฎทัย มีสุข ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ที่ได้ให้ความกรุณาในการเก็บข้อมูล และขอขอบคุณเพื่อนและพี่ๆ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีที่ได้สอนและให้คำแนะนำกับผู้วิจัยตลอดมา

ขอขอบคุณ คณาจารย์คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ที่มีได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ ที่ได้ให้ความรู้ ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณแต่บิดา มารดา และครูอาจารย์ที่ให้การอบรมสั่งสอน ญาติพี่น้องทุกท่านที่ได้ให้กำลังใจ จนทำให้ผู้วิจัย ประสบผลสำเร็จ

ยุพา พรหมแย้ม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(3)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(4)
กิตติกรรมประกาศ.....	(5)
สารบัญ.....	(6)
สารบัญตาราง.....	(8)
สารบัญภาพ.....	(9)
บทที่ 1 บทนำ.....	10
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	10
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	12
1.3 คำถามการวิจัย.....	13
1.4 สมมุติฐานการวิจัย.....	13
1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	13
1.6 ขอบเขตของการวิจัย.....	14
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	15
1.8 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	17
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	18
2.1 แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร.....	18
2.2 แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา.....	32
2.3 บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2.....	70
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	74
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	80
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	80
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	80
3.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	81
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	81
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	82
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	82

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยสถิติ.....	84
ตอนที่ 2 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2.....	85
ตอนที่ 3 วิเคราะห์การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2.....	90
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	93
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	93
5.2 อภิปรายผล.....	95
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	96
บรรณานุกรม.....	98
ภาคผนวก.....	104
ภาคผนวก ก - รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือวิจัย.....	105
- หนังสือขอความอนุเคราะห์เข้าเก็บข้อมูลวิจัย.....	107
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	108
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยด้านคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ.....	113
ประวัติผู้เขียน.....	116

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ด้านการบริหาร	84
ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 รายด้าน	85
ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา.....	86
ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้.....	87
ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา.....	88
ตารางที่ 4.6 คะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	89
ตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ.....	90
ตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา รายด้าน.....	91
ตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน รายด้าน.....	92

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	14
ภาพที่ 2.1 โครงสร้างการบริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบุรี เขต 2.....	73

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารการศึกษา เป็นภารกิจหลักของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผนวิธีการและขั้นตอนต่างๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างเป็นระบบ เพราะถ้าระบบการบริหารงานไม่ดีจะกระทบกระเทือนต่อส่วนอื่นๆ ของหน่วยงาน นักบริหารที่ดีต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะให้งานนั้นบรรลุจุดหมายที่วางไว้ การบริหารงานนั้นจะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ทุกประการ เพราะว่าการดำเนินงานต่างๆ มิใช่เพียงกิจกรรมที่ผู้บริหารจะกระทำเพียงลำพังคนเดียว แต่ยังมีผู้ร่วมงานอีกหลายคนที่มีส่วนทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553, น.8) ซึ่งการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาประสบผลสำเร็จ และสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษานั้น ปัจจัยสำคัญต่อการเสริมสร้างการเรียนรู้ในโรงเรียน คือ ระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและการมีส่วนร่วม ซึ่งตรงตามมาตรา 22 ว่าด้วยการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในฐานะผู้นำหลัก ซึ่งมีภาระหน้าที่สำคัญ คือ เป็นผู้บริหารทางการศึกษา มีความรับผิดชอบในการบริหารงานด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 มาตรา 39 ได้กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไปไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง เพื่อให้เกิดประสิทธิผลของโรงเรียน โดยเป็นความสามารถของผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่ทำงานร่วมกันจนสามารถทำให้นักเรียนใฝ่รู้ รักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2553, น.14)

การบริหารงานของสถานศึกษาที่จะสำเร็จนั้นขึ้นอยู่กับการบริหารงานวิชาการ และบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่จะให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการมากน้อยเพียงใด และบุคลากรในสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจในงานวิชาการมากน้อยแค่ไหน ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่สำคัญยิ่งของผู้บริหารสถานศึกษาในการเตรียมการและติดต่อประสานให้เกิดความเข้าใจ ทำให้บุคลากรในสถานศึกษาเกิดความพร้อม ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจและปฏิบัติงานอย่างจริงจัง อันจะส่งผล

ให้การบริหารวิชาการของสถานศึกษาได้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานใด และคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตรการจัดโปรแกรมการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษาและเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษาโดยแยกงานออกเป็น 4 ประเภท พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เวลาในการบริหารงานวิชาการคิดเป็นร้อยละ 40 ของเวลาทั้งหมดที่ใช้ในการบริหารงานประเภทต่างๆ (Smith, and Others, 1961, p.170 อ้างถึงใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553, บทนำ)

งานวิชาการ ถือว่าเป็นงานที่สำคัญที่สุดของสถานศึกษา ความทันสมัยในงานวิชาการของสถานศึกษาทุกระดับทุกประเภทจะได้รับการยอมรับได้ ก็ต่อเมื่อบุคคลในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษาได้มีความตระหนักตรงกันว่างานวิชาการเป็นงานหลักที่สำคัญยิ่ง งานวิชาการเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงมาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาที่พิจารณาจากผลงานวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการมีความเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็น การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น การวางแผนงานด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนว การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ การประสานงานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษา การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา และการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และการบริหารงานวิชาการจะให้สัมฤทธิ์ผลเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษาที่มีปัญหาเฉียบแหลม เป็นผู้ประสานชุมชนที่ดี เป็นผู้อำนวยการความสะดวกที่เชี่ยวชาญเข้มแข็งและเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล (รุ่ง แก้วแดง, 2550, น.2) และบุคลากรในสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจในงานวิชาการมากน้อยเพียงใด จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานและบุคลากรในสถานศึกษาให้เกิดความพร้อมอย่างทั่วถึงก่อน อันจะก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจและปฏิบัติงานอย่างจริงจัง เพื่อให้การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาได้บรรลุวัตถุประสงค์ (อำภา บุญช่วย, 2552, น.1)

จากแผนยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 โดยมีเป้าประสงค์และกลยุทธ์ คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามีความเข้มแข็งและมีกลไกการขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภายใต้หลัก

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยการบริหารแบบมีส่วนร่วม ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษามีสมรรถนะตรงตามสายงาน โดยมุ่งเน้นการปฏิบัติงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย พัฒนาระบบการบริหารจัดการองค์กรสู่ความเป็นเลิศ พัฒนาคุณภาพผู้เรียนและส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันสู่ความเป็นเลิศ

ปัจจุบันสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ได้ดำเนินการเร่งรัดปฏิรูปการศึกษาโดยการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดทิศทางการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และจัดระบบนิเทศ กำกับ ติดตาม ดูแลภารกิจหลักของโรงเรียน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ด้านการยกระดับให้มีมาตรฐานโดยเฉพาะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากผลการทดสอบ O-NET ในระดับสังกัดของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 พบว่า วิชาภาษาไทย ร้อยละ 47.91 วิชาคณิตศาสตร์ ร้อยละ 36.70 วิชาวิทยาศาสตร์ ร้อยละ 39.36 และวิชาภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ร้อยละ 34.56 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2, 2561) จะเห็นได้ว่าผลการสอบยังไม่เป็นที่น่าพอใจเกินร้อยละ 50 อย่างไรก็ตามก็ตีประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมีหน้าที่บทบาทในการดำเนินงานการบริหารเป็นสำคัญในการขับเคลื่อนนำพาสถานศึกษาไปสู่ความมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2, 2561)

จากแนวคิดที่กล่าวมานี้ทำให้เห็นว่า ความสำเร็จของหน่วยงาน หรือผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนสำคัญอย่างยิ่ง ผู้วิจัยในฐานะเป็นครูผู้สอนของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ซึ่งผลการวิจัยจะนำไปใช้เพื่อเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารให้บริหารงานด้านต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริหารและครูผู้สอน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายและประสบความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1.2.1 เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และ ประสบการณ์ด้านการบริหาร

1.3 คำถามการวิจัย

1.3.1 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 อยู่ในระดับใด

1.3.2 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ด้านการบริหาร แตกต่างกันหรือไม่

1.4 สมมติฐานการวิจัย

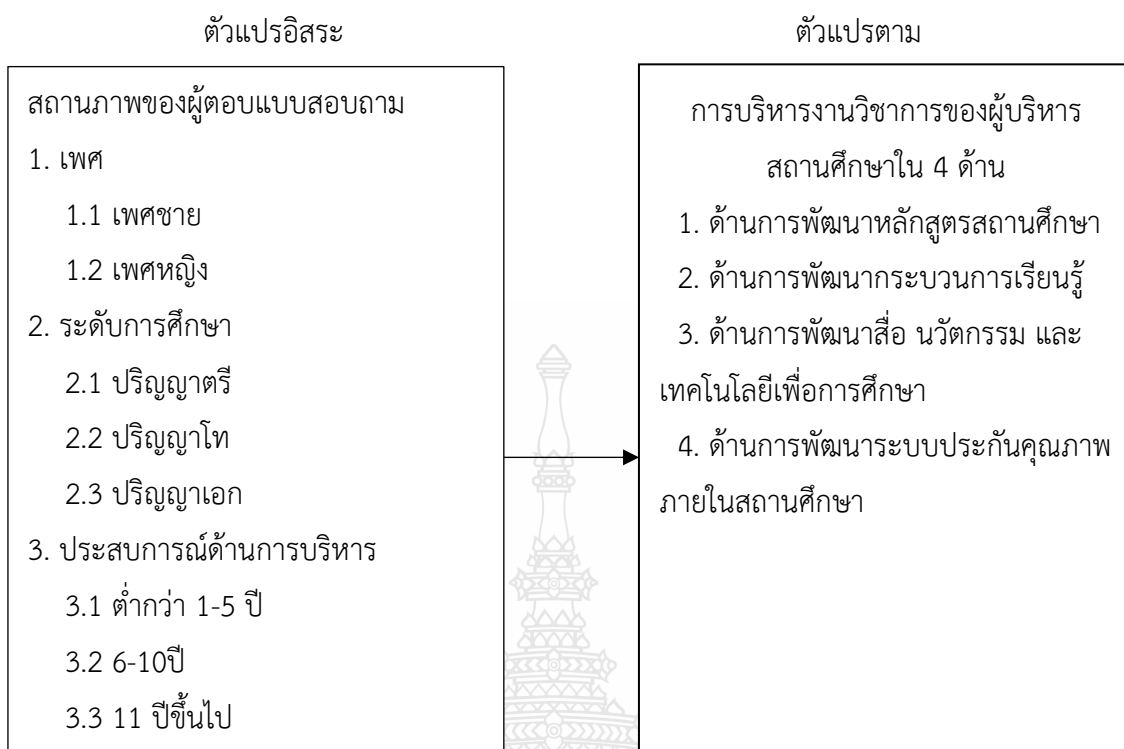
1.4.1 ผู้บริหารที่มีเพศต่างกันมีการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน

1.4.2 ผู้บริหารที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน

1.4.3 ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารต่างกันมีการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน

1.5 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 โดยได้ศึกษาแนวคิดจาก คู่มือการประเมินข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้มีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะสายงานบริหารสถานศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการให้ข้าราชการครูบุคลากรทางการศึกษามีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะ (หนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ด่วนที่สุด ที่ ศธ 0206.4/ว17 ลงวันที่ 30 กันยายน 2552) ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา ได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษาด้านวิชาการ 4 ด้าน ดังแสดงในภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

1.6 ขอบเขตของการวิจัย

1.6.1 ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยที่มุ่งศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ตามขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านวิชาการ 4 ด้าน คือ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 4) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จากคู่มือการประเมินข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้มีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะสายงานบริหารสถานศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการให้ข้าราชการครูบุคลากรทางการศึกษามีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะ (หนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ด่วนที่สุด ที่ ศธ 0206.4/ว17 ลงวันที่ 30 กันยายน 2552) ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา

1.6.2 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้างานบริหารงาน 4 ฝ่าย ในสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2561 รวมทั้งสิ้น จำนวน 190 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้างานบริหารงาน 4 ฝ่าย ในสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2561 รวมทั้งสิ้น จำนวน 130 คน

1.6.3 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่

- 1) เพศ
  - (1.1) เพศชาย
  - (1.2) เพศหญิง
- 2) ระดับการศึกษา
  - (2.1) ปริญญาตรี
  - (2.2) ปริญญาโท
  - (2.3) ปริญญาเอก
- 3) ประสบการณ์ด้านการบริหาร
  - (3.1) 1 - 5 ปี
  - (3.2) 6 - 10 ปี
  - (3.3) 11 ปีขึ้นไป

ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามคู่มือการประเมินข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้มีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะสายงานบริหารสถานศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการให้ข้าราชการครูบุคลากรทางการศึกษามีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะ (หนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ด่วนที่สุด ที่ ศธ 0206.4/ว17 ลงวันที่ 30 กันยายน 2552) ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา ในงาน 4 ด้าน คือ

- 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 3) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 4) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.7.1 การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการของกลุ่มคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป อาศัยความร่วมมือกันของสมาชิกภายในสถานศึกษา โดยใช้กระบวนการบริหารจัดการที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การบริหารงานในสถานศึกษาบรรลุผลตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด

1.7.2 การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานในสถานศึกษาที่เกี่ยวกับการเรียน การสอน เช่น หลักสูตร วิธีสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล การประกันคุณภาพ การศึกษา และงานอื่นๆ ที่ส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการให้บรรลุผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพ ให้เกิด ประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง เป็นกระบวนการวางแผนการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ทุกประเภท ให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามความมุ่งหมายและ จุดประสงค์ที่กำหนดไว้ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต้องใช้ความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่ายที่ เกี่ยวข้อง ทั้งผู้บริหาร ผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดจนตัวผู้เรียน มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาก็จะต้องมี ระบบการควบคุมคุณภาพในด้านการจัดการเรียนรู้และกระบวนการวัดและประเมินผลปรับปรุงและ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความสำคัญของผู้เรียนเป็นหลัก มีกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายที่ควรได้รับการฝึกฝนและพัฒนาให้เกิดการเรียนรู้ตรงตามเป้าหมาย หลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง การจัดทำ จัดทำ ปรับปรุงสิ่งที่จะช่วยส่งเสริมสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้ครูและนักเรียนได้จัดกิจกรรมการ เรียนรู้ได้อย่างมีความหมาย มีวัสดุ อุปกรณ์อย่างเพียงพอ และมีวิธีการ เทคนิคที่เป็นไปได้อย่างชัดเจน

4) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การจัดระบบ โครงสร้างองค์การ ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีการวางแผน กำหนดเป้าหมาย วิธีการ แนวทางและมีการประเมิน โดยมุ่งหวังให้การบริหารจัดการของโรงเรียนมี ประสิทธิภาพซึ่งมีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น

1.7.3 เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ เพศชาย และเพศหญิง

1.7.4 ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้อำนวยการ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ ระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก

1.7.5 ประสบการณ์ หมายถึง ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา ตั้งแต่ ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มประสบการณ์ 1-5 ปี กลุ่มประสบการณ์ 6-10 ปี และกลุ่มประสบการณ์ 11 ปีขึ้นไป

1.7.6 ผู้บริหาร หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้างานบริหารงาน 4 ฝ่าย ในสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2

1.8 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1.8.1 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำข้อมูลจากการวิจัยมาใช้ในการวางแผนการบริหารวิชาการในสถานศึกษา

1.8.2 ผู้บริหารสถานศึกษานำไปพิจารณาปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลดียิ่งขึ้น

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำความรู้จากเอกสารและงานวิจัยต่างๆ มาเป็นพื้นฐานในการสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัย สรุปเป็นสาระสำคัญ ดังนี้

- 2.1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร
- 2.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา
- 2.3 การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา
- 2.4 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
- 2.5 บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

2.1.1 ความหมายของการบริหาร

ศาสตราจารย์ (2550, น.25-26) ได้กล่าวว่า มีนักวิชาการทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศหลายท่าน ได้รวบรวมความหมายเกี่ยวกับการบริหารว่า คำว่า การบริหารงานในภาษาอังกฤษ มีคำใช้อยู่สองคำคือ คำว่า Administration และ Management ความแตกต่างของคำสองคำนี้อยู่ที่ว่า Administration มักจะเน้นในเรื่องนโยบาย ในขณะที่คำว่า Management นั้นเป็นการนำเอานโยบายไปปฏิบัติจัดทำ หรือระดับปฏิบัติการ แต่หากพิจารณาในด้านความนิยมในการนำคำมาใช้แล้วจะพบว่า คำว่า Administration นิยมนำไปใช้ในทางการบริหารราชการ และคำว่า Management นิยมใช้ในทางการบริหารธุรกิจ แต่อย่างไรก็ตามสองคำนี้อาจใช้แทนกันได้ และหมายถึง การบริหารเช่นเดียวกัน

นพพงษ์ บุญจิตราดุล (2551, น.13) ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า การบริหาร หมายถึง การกระทำต่างๆ ที่มีผู้กระทำตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันทำเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยใช้กระบวนการการดำเนินงานมีระเบียบ ทรัพยากร และเทคนิคต่างๆ ที่เหมาะสม

วิโรจน์ สารรัตน์ (2555, น.1) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยหน้าที่ในการบริหาร ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดองค์กร (Organizing) การชี้นำ (Leading) และการควบคุมองค์กร (Controlling)

ศิริ ถิอาสนา (2557:8) ได้ให้ความหมายของการบริหารว่า เป็นกิจกรรมของกลุ่มตั้งแต่สองคนขึ้นไป ร่วมมือกันจัดการทรัพยากรที่เหมาะสมเพื่อได้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์จัดกระบวนการบริหารหรือหน้าที่การบริหาร ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การจัดคณะทำงาน (Staffing) การอำนวยการ (Directing) การประสานงาน (Coordinating) การรายงาน (Reporting) และงานงบประมาณ (Budgeting)

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง การทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งที่มีบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อความสำเร็จร่วมกัน โดยยึดหลักประหยัดและประสิทธิภาพเพื่อให้การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์กรเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด สามารถตอบสนองความต้องการของบุคคล องค์กร หรือประเทศชาติ โดยมีองค์ประกอบ 4 ประการ คือ กลุ่มบุคคล ทุน ทรัพยากร และกระบวนการทำงาน ซึ่งรวมถึงการบริหารราชการและการบริหารธุรกิจด้วยโดยผ่านหน้าที่หลัก คือ การวางแผน การจัดองค์การ การเป็นผู้นำ และการควบคุมให้ทำงานบรรลุจุดประสงค์ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

ทฤษฎีเป็นแนวความคิดหรือความเชื่อที่เกิดขึ้นอย่างมีหลักเกณฑ์ มีการทดสอบและการสังเกตจนเป็นที่แน่ใจ ทฤษฎีเป็น เซต (Set) ของมโนทัศน์ที่เชื่อมโยงซึ่งกันและกัน เป็นข้อสรุปอย่างกว้างขวางที่พรรณนาและอธิบายพฤติกรรมกรรมการบริหารองค์กรทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ ถ้าทฤษฎีได้รับการพิสูจน์บ่อยๆ ก็จะกลายเป็นกฎเกณฑ์ ทฤษฎีเป็นแนวความคิดที่มีเหตุผลและสามารถนำไปประยุกต์และปฏิบัติได้ ทฤษฎีมีบทบาทในการให้คำอธิบายและชี้แนะการวิจัย ซึ่งทฤษฎีการบริหารการศึกษา มีดังต่อไปนี้ (ศิริพงษ์ เสาภายน, 2548, น.9)

1) ทฤษฎีการบริหารแบบราชการ (Bureaucratic Management)

ทฤษฎีนี้บางครั้งเรียกว่า ทฤษฎีองค์การแบบราชการ เป็นทฤษฎีที่ แมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber) นักสังคมวิทยาและนักเศรษฐศาสตร์ชาวเยอรมัน เป็นผู้คิดขึ้นตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 19 โดยที่เขามีความเชื่อว่าบุคคลทั้งหลายมีทั้งข้อเสียและขยัน การที่ผู้บริหารจะให้กลุ่มบุคคลร่วมมือปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ดีขึ้นจะต้องมีองค์กรหรือหน่วยงานแบบ “ระบบราชการ” จะต้องมี การจัดองค์การให้มีการลดหลั่นในการบังคับบัญชา มีกฎเกณฑ์กำหนดการปฏิบัติงาน มีการกำหนดตำแหน่งหน้าที่ตัวบุคคลผู้ดำรงตำแหน่ง และมีการเลือกบุคคลเข้าปฏิบัติงานโดยหลักคุณวุฒิ และยึดความสามารถเป็นสำคัญ แนวคิดของ แมกซ์ เวเบอร์ จึงได้ก่อให้เกิดทฤษฎีองค์การผลกระทบราชการหรือการบริหารแบบราชการขึ้น การบริหารงานราชการรูปแบบปัจจุบันมีรากฐานมาจากทฤษฎีองค์การขนาดใหญ่ มีลักษณะสำคัญ คือ (วิโรจน์ สารรัตน์, 2548, น.19)

(1) การแบ่งงานกันทำตามแนวราบ เพื่อจะได้ก่อให้เกิดความชำนาญเฉพาะอย่าง
(2) การแบ่งงานตามแนวตั้งหรือสายการบังคับบัญชา เพื่อควบคุมงานตามแนวราบ
ให้ถูกต้อง และมีผู้บังคับบัญชาสูงสุดคอยควบคุมให้ปฏิบัติงานได้ประโยชน์ตรงตามเป้าหมายรวมของ
องค์การ

(3) การปฏิบัติงานโดยยึดหลักลายลักษณ์อักษร เพื่อการปฏิบัติที่แน่นอนชัดเจน
แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงตัวผู้ปฏิบัติงาน ผู้มาใหม่ก็สามารถปฏิบัติงานได้ทันที

(4) ยึดมั่นในกฎระเบียบเพื่อการปฏิบัติที่เป็นแบบแผนเดียวกัน

(5) การเลื่อนตำแหน่งยึดหลักความอาวุโสและความสามารถ เพื่อสร้างขวัญ
กำลังใจและหลักประกันแก่ผู้ปฏิบัติงานว่า จะได้เลื่อนระดับสูงขึ้นเมื่อเป็นผู้อาวุโสและความสามารถ

(6) แยกผลประโยชน์ส่วนตัวออกจากผลประโยชน์องค์การ

2) ทฤษฎีองค์การแบบราชการ ประกอบด้วยหลัก 6 ประการ คือ (วีรสิทธิ์ ชินวัฒน์,
2557)

(1) หลักกฎหมายและเหตุผล (Legal and Rational) ในการทำงานทุกอย่างต้อง
เป็นไปตามระเบียบ กฎเกณฑ์และข้อบังคับ และคำนึงถึงเหตุผลประกอบด้วย ทั้งนี้เพื่อให้งานนั้นสำเร็จ
และเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมเป็นสำคัญ

(2) หลักสายการบังคับบัญชา (Hierarchy) มีการกำหนดตำแหน่งเรียงตามลำดับ
จากสูงไปต่ำ เพื่อให้การบังคับบัญชาลดหลั่นกันไปตามหน้าที่และความรับผิดชอบ

(3) หลักระบบคุณธรรม (Merit System) ถือว่าบุคคลในองค์การจะต้องมีสิทธิและ
โอกาสเท่าเทียมกันในกลุ่มที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้แบบเดียวกัน เช่น การคัดเลือก การบรรจุ การแต่งตั้ง
การเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง โดยปลอดจากอิทธิพลทางการเมือง

(4) หลักการกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างมีแบบแผน (Formal) มีการ
กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของหน่วยงานและตำแหน่งต่างๆ ไว้อย่างชัดเจนไม่ซ้ำซ้อนกัน

(5) หลักการฝึกอบรม (Training) ผู้บริหารจะต้องมีการพัฒนาบุคคลหรือเจ้าหน้าที่
ผู้ปฏิบัติงานเป็นระยะๆ ทั้งนี้เพื่อให้เขาได้รับความรู้ แนวคิด เทคนิคในการปฏิบัติงานใหม่ๆ

(6) หลักการไม่ยึดถือบุคคล (Impersonal) การปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคน
ในเรื่องเดียวกันหรือเหมือนกัน ไม่ควรเห็นแก่หน้าหรือความสัมพันธ์ส่วนตัวหรือผลประโยชน์ที่ใครจะ
ได้รับ โดยถือการปฏิบัติตามเอกสารหรือระเบียบแบบแผนเป็นสำคัญ เช่น การพิจารณาความดีความชอบ
การโยกย้ายตำแหน่ง การเลื่อนตำแหน่ง เป็นต้น

3) ทฤษฎีการบริหารแบบวิทยาศาสตร์ (Scientific Management)

ทฤษฎีการบริหารแบบวิทยาศาสตร์ของ เทย์เลอร์ (Taylor) เป็นทฤษฎีดั้งเดิม หรือที่เรียกว่า ทฤษฎีคลาสสิก ที่มีความสำคัญและเป็นแนวความคิดที่เป็นรากฐานที่ยังคงใช้เป็นแนวทางการบริหารงานแทรกซึมอยู่ทั่วโลกโดยเฉพาะในวงการอุตสาหกรรม เนื่องจากเป็นแนวคิดที่กำหนดหลักเกณฑ์การทำงานอย่างเป็นระบบโดยใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์ที่สามารถวัดและอธิบายได้ จึงทำให้ทฤษฎีนี้ถูกนำไปประยุกต์ใช้อย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามทฤษฎีนี้มีข้อวิจารณ์ที่ไม่ให้ความสำคัญกับ “คน” ในองค์กร ซึ่ง เทย์เลอร์ พยายามสร้างความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นในการทำงานอย่างเป็นรูปธรรมขึ้นมาเป็นครั้งแรกอย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน เทย์เลอร์ ได้แสดงให้เห็นถึงธรรมชาติของแรงงานอย่างตรงไปตรงมา โดยเห็นว่าหากปล่อยให้ทุกคนทำงานตามสบายแล้วคนงานมักจะไม่ทำงาน จึงได้ใช้หลักการจ่ายค่าจ้างตามผลงานเข้ามาแก้ปัญหา หากเรานำเอาทฤษฎีนี้มาใช้เราต้องนำมาประยุกต์ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ขององค์กรนั้นๆ เป็นสำคัญ และควรนำหลักการบริหารเพื่อการเพิ่มผลผลิต ซึ่งเป็นแนวความคิดที่ใช้แพร่หลายไปทั่วโลก ซึ่งได้อาศัยหลักการของทฤษฎีการจัดการเชิงวิทยาศาสตร์เป็นพื้นฐานในการอธิบายและเป็นเทคนิคที่สำคัญในการผลักดันการเพิ่มผลผลิตซึ่งเป็นแนวความคิดที่ใช้แพร่หลายไปทั่วโลก โดยได้อาศัยหลักการของทฤษฎีการจัดการเชิงวิทยาศาสตร์เป็นพื้นฐานในการอธิบายและเป็นเทคนิคที่สำคัญในการผลักดันการเพิ่มผลผลิตควบคู่ไปกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้ได้ทั้งคุณภาพของงานและคุณภาพชีวิตการทำงานไปพร้อมๆ กัน ดังนั้น จึงเชื่อได้ว่าทฤษฎีการจัดการเชิงวิทยาศาสตร์ของ เทย์เลอร์ เป็นหนึ่งในทฤษฎีองค์การยุคดั้งเดิมที่ยังคงความเป็นอมตะมาจนถึงปัจจุบันนี้ (นพปฎล สุทรนนท์, 2547, น.15)

การบริหารงานแบบวิทยาศาสตร์ เป็นการบริหารงานที่มีระบบ มีเหตุผล มีการกำหนดมาตรฐานการทำงานไว้อย่างแน่นอน เลือกวิธีที่ดีที่สุดในการทำงาน และกำหนดเครื่องมือควบคุมในการทำงานไว้อย่างเหมาะสม เทย์เลอร์ วิศวกรชาวอเมริกัน เป็นผู้คิดค้นวิธีการบริหารงานแบบวิทยาศาสตร์ขึ้นเมื่อปี ค.ศ.1911 โดยเขามีความเชื่อว่า คนแต่ละคนเปรียบเสมือนเครื่องมือที่ผู้บริหารสามารถปรับปรุงเพิ่มผลผลิตได้ โดยผู้บริหารจะต้องจัดแบ่งงาน แบ่งเวลา กำหนดหน้าที่ของแต่ละคน และสังเกตการณ์ปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ เพื่อหาวิธีทำงานที่ดีที่สุดเพียงวิธีเดียวสำหรับใช้ในการเพิ่มผลผลิตโดยใช้เวลาน้อยแต่ได้ผลมากที่สุด วิธีการบริหารงานของเทย์เลอร์จึงเป็นที่นิยมแพร่หลายจน เทย์เลอร์ได้รับสมญานามว่า บิดาแห่งการบริหารงานแบบวิทยาศาสตร์ ตามแนวคิดของ เทย์เลอร์ มี 4 ประการ คือ (วีรสิทธิ์ ชินวัฒน์, ออนไลน์, 2557)

- (1) พัฒนาระบบการทำงานให้เป็นระเบียบ
- (2) เลือกคนงานที่มีความรู้ความสามารถสูง
- (3) ฝึกอบรมให้คนทำงานอย่างถูกวิธี

(4) จัดให้มีการประสานสัมพันธ์กันอย่างดีระหว่างคนงานกับฝ่ายบริหาร

4) ทฤษฎีการจัดการเชิงบริหาร

ทฤษฎีการจัดการเชิงบริหาร มีผู้ที่ศึกษาและมองการบริหารทั้งระบบแล้วนำมาพัฒนาใช้งาน มีนักทฤษฎีที่สำคัญ คือ

เฮนรี ฟาโยล (Henri Fayol อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตนะ, 2555, น.15) เห็นว่า หลักการบริหารจัดการนั้นสามารถนำไปใช้ได้เป็นการทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นงานบริหารจัดการของเอกชนหรือรัฐ โดยมีหน้าที่หลักของฝ่ายการจัดการ คือ POCCC ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การบังคับบัญชา (Commanding) การประสานงาน (Coordinating) และการควบคุมงาน (Controlling) และเขาได้พัฒนาหลักการบริหารขึ้น 14 หลักการ (Fayol's 14 principles of management) เป็นหลักการที่เขาเชื่อว่า หากมีการฝึกอบรมดีพอก็จะทำให้ได้ผู้บริหารที่ดีได้ รายละเอียดมีดังนี้

- (1) หลักการแบ่งงานกันทำ (Division of Work)
- (2) หลักการเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ (Authority and Responsibilities)
- (3) หลักการเกี่ยวกับระเบียบวินัย (Discipline)
- (4) หลักการความเป็นเอกภาพในการบังคับบัญชา (Unity of Command)
- (5) หลักความเป็นเอกภาพในแนวทาง (Unity of Direction)
- (6) หลักการผลประโยชน์ส่วนบุคคลเป็นรองประโยชน์ส่วนรวม (Subordination of Individual to General Interest)
- (7) หลักการผลประโยชน์ตอบแทน (Remuneration)
- (8) หลักการการรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลาง (Centralization)
- (9) หลักการการจัดสายการบังคับบัญชา (Scalar Chain)
- (10) หลักการลำดับชั้นในการบังคับบัญชา (Order)
- (11) หลักการความเสมอภาค (Equity) เป็นมิตรและยุติธรรมต่อผู้ปฏิบัติ
- (12) หลักการความมั่นคงในการจ้างงาน (Stability of Tenure)
- (13) หลักการความคิดริเริ่ม (Initiative)
- (14) หลักความสามัคคี (Esprit de Corps)

5) ทฤษฎีการบริหารทัศนะเชิงพฤติกรรม

ปราณี กรองทิพย์ และ มังกร ปุ่มกิ่ง (2542, น.21-34) กล่าวว่า ยุคนี้เริ่มปรากฏประมาณปี ค.ศ.1930 ซึ่งเป็นช่วงสมัยของภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ นักจิตวิทยาและนักสังคมวิทยาได้ทำการวิพากษ์จุดอ่อนของการบริหารแบบวิทยาศาสตร์ ที่มุ่งเน้นการเพิ่มผลผลิตและปรับปรุงประสิทธิภาพของ

การทำงาน โดยไม่คำนึงถึงบุคคลที่ปฏิบัติงาน การบริหารแบบวิทยาศาสตร์บีบบังคับให้คนทำงานอย่าง ไม่เต็มใจและไม่สนใจ เปรียบเสมือนเครื่องจักรที่ทำงานตามกำหนดและลักษณะงานที่ผู้บริหารวางไว้ แนวความคิดของนักบริหารเชิงมนุษยสัมพันธ์เห็นว่า การบริหารแบบวิทยาศาสตร์เป็นส่วนหนึ่งของการ บริหารแต่ไม่ใช่หัวใจของการบริหารทั้งหมด ความสำคัญของการทำงานขึ้นอยู่กับคนที่ปฏิบัติงานด้วย การจัดการตามแนวความคิดนี้มุ่งเน้นว่า คนเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่สุดต่อผลผลิต คือ สามารถสร้าง ผลผลิตให้สูงหรือต่ำได้ ซึ่งลักษณะวิธีการจัดการแบบมนุษยสัมพันธ์ มีดังนี้ การให้ความสำคัญต่อ พฤติกรรมมนุษย์มากกว่าวิธีการจัดการ การใช้วิธีการจูงใจแบบต่างๆ นอกเหนือจากผลตอบแทนที่เป็น ตัวเงิน เช่น ลักษณะการทำงานแบบกลุ่ม ลักษณะผู้นำ สภาพการทำงาน หรืออื่นๆ และการเสริมสร้าง พนักงานให้เกิดขวัญและกำลังใจ โดยการกระตุ้นให้พนักงานเกิดความร่วมมือมากที่สุด จึงจะสามารถเร่ง ประสิทธิภาพส่วนรวมให้สูงขึ้น

ดักลาส แมคเกรเกอร์ (Douglas McGregor, 1960, p.44 อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตน์, 2555, น.18-21) เป็นศาสตราจารย์ทางการบริหารที่มีชื่อเสียง ได้สร้างทฤษฎีอาจจะเรียกได้ว่าเป็นทฤษฎี การมองต่างมุม มีสมมุติฐานเกี่ยวกับทัศนคติของผู้บริหารที่มีต่อคนงานโดยทัศนคติแบบใดแบบหนึ่งจะส่งผล ต่อพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารแบบใดแบบหนึ่งด้วย ดักลาส แมคเกรเกอร์ (Douglas McGregor) ได้สร้างทฤษฎี ดังนี้

ทฤษฎี X (Theory X) เป็นปรัชญาการบริหารจัดการ โดยมองว่าพนักงานมีความ รับผิดชอบ มีความคิดริเริ่มในการแก้ปัญหาในการทำงานและไม่มีความเบื่อหน่ายในการทำงาน

- 1) คนงานมองการทำงานเป็นเรื่องปกติเหมือนกับการพักผ่อน การละเล่นหรือ การแสดง
- 2) คนงานตัดสินใจทำงานเอง ควบคุมดูแลงาน โดยการสั่งการและควบคุมตนเอง ถ้าหากมีความผูกพันกับเป้าหมายขององค์กร
- 3) คนงานเรียนรู้ที่จะยอมรับและแสวงหาความรับผิดชอบ
- 4) คนงานสามารถตัดสินปัญหาต่างๆ ได้เองโดยไม่จำเป็นต้องถึงมือผู้บริหาร

แมคเกรเกอร์ ได้เรียกร้องให้ผู้บริหารเปลี่ยนแปลงมุมมองมนุษย์ จากมุมมองตาม ทฤษฎี X ไปเป็นมุมมองตามทฤษฎี Y

ฮูโก มันสเตอร์เบิร์ก (Hugo Munsterberg, อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตน์, 2555, น.19) ผู้ริเริ่มวิธีการเกี่ยวกับจิตวิทยาอุตสาหกรรมหรือโรงงาน หรือการศึกษาทางวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวกับ บุคคล หรือแต่ละบุคคลที่ทำงาน เพื่อการปรับปรุงการเพิ่มผลผลิตให้มากที่สุด หนังสือของเขาที่ตีพิมพ์ใน ปี ค.ศ.1913 ชื่อ Psychology and Industrial Efficiency เกี่ยวกับจิตวิทยาและประสิทธิภาพในโรงงาน เขาให้เหตุผลว่า ในการศึกษาทางวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งพิสูจน์ให้เห็นโครงสร้าง

โดยทั่วไปและอธิบายความแตกต่างระหว่างบุคคลแต่ละคน เขาแนะนำว่าการใช้จิตวิทยาในการทดสอบที่จะปรับปรุงการคัดเลือกลูกจ้าง คุณค่าของการเรียนรู้ทางทฤษฎีในการพัฒนาวิธีการฝึกอบรมและการศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ เพื่อที่จะเข้าใจว่าเทคนิคที่มีประสิทธิภาพสูงสุดสำหรับโน้มน้าวจิตใจหรือดึงดูดใจคนงาน ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

1) ใช้กับหลักการบริหารเชิงวิทยาศาสตร์ การสรรหาบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมที่สุดที่จะทำงานนั้น

2) ใช้กับหลักการเชิงวิทยาศาสตร์ เกี่ยวกับการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทำงาน เช่น ศึกษาว่าการทำงานที่คนงานทำงานได้ดีขึ้นนั้นเกิดจากปัจจัยเชิงจิตวิทยาอะไรบ้าง

3) ใช้วิธีการที่ทำให้เกิดอิทธิพลต่อคนงานหรือจูงใจเพื่อทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ดี

6) แนวคิดการจัดการแบบทฤษฎีองค์การสมัยใหม่

เชสเตอร์ บาร์นาร์ด (Chester I Barnard, 1961 อ้างถึงใน ปราณี กองทิพย์ และ มังกร ปุมกิง, 2542, น.21-34) การจัดการตามแนวคิดนี้มุ่งที่จะผสมผสานข้อดีของการจัดการทั้งสองแบบระหว่างการจัดการแบบวิทยาศาสตร์ คือ การมุ่งผลผลิตเป็นสำคัญ และการจัดการแบบมนุษยสัมพันธ์ที่ให้ความสำคัญแก่คน รวมทั้งปรับปรุงหรือดัดแปลงแก้ไขข้อบกพร่องให้สมบูรณ์มากขึ้น เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ดังนี้

(1) ลักษณะของการจัดการตามแนวคิดการจัดการแบบทฤษฎีองค์การสมัยใหม่ มีดังนี้

(1.1) นำหลักการทางคณิตศาสตร์มาช่วยในการตัดสินใจ (Decision making Approach) โดยใช้ “วิธีการวิเคราะห์เชิงปริมาณ” (Quantitative) ซึ่งเป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่สนใจนำมาวิเคราะห์ในรูปของปริมาณทางคณิตศาสตร์อย่างมีแบบแผนโดยนักวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Operations Researcher) ซึ่งใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาด้านกายภาพของการจัดการ เช่น รายงานต่างๆ รายงานการควบคุมการผลิต เป็นต้น ผู้บริหารมีข้อมูลที่สมเหตุสมผลในการตัดสินใจอย่างมีหลักเกณฑ์

(1.2) นำระบบต่างๆ มาใช้ในการวิเคราะห์ ซึ่งเรียกว่า การวิเคราะห์เชิงระบบ (System Approach) หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า การจัดการโดยวิธีการปรับตัว (Adaptive Approach) จะใช้วิธีการพิจารณาถึงความสัมพันธ์ขององค์การที่ต้องทำการปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายในและภายนอกองค์การ โดยใช้ระบบข้อเสนอแนะทางการบริหารที่เรียกว่า “MIS” (Management Information System) มาใช้ในการวางแผน การควบคุม และการตัดสินใจ เพราะส่วนย่อยต่างๆ ทั้งในและนอกระบบมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน และมีอิทธิพลต่อกันและกันตลอดเวลา เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพเศรษฐกิจและตลาดภายนอกควบคู่กับระบบการผลิต การจำแนก

แจกจ่ายการเงิน และความสามารถในการจัดการของแต่ละหน่วยงาน ฉะนั้นเป้าหมายของการจัดการตามวิธีนี้จะอยู่ที่การสามารถอยู่รอด และมีทรัพยากรที่เข้มแข็งและมั่นคงที่พร้อมจะรับกับความกดดันอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายในและภายนอกให้มีส่วนประกอบที่เหมาะสม ซึ่งเป็นวิธีที่มีความสมบูรณ์สูงสุดโดยรวมหลักการต่างๆ ของสมัยเดิม แนวคิดของพฤติกรรมศาสตร์และกลยุทธ์ต่างๆ เป็นต้น นอกจากนี้แล้วยังมีการปรับตัวที่จะรับกับสิ่งใหม่ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา

(1.3) นำหลักการบริหารโครงการมาประยุกต์ใช้ หมายถึง การสร้างทีมงานขึ้นมาโดยผู้เชี่ยวชาญจากสายต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับการแก้ปัญหา ทีมงานจะประกอบด้วยบุคคลที่มีความชำนาญตามหน้าที่เฉพาะอย่าง ผู้จัดการหรือผู้อำนวยการโครงการจะทำการประสานกิจกรรมต่างๆ ของสมาชิกที่มาจากแผนงานต่างๆ เพื่อให้งานแต่ละโครงการบรรลุผลสำเร็จ การศึกษาตามแนวความคิดการจัดการแบบทฤษฎีองค์การสมัยใหม่ได้พิจารณากระบวนการพฤติกรรมในการทำงาน และระบบราชการ (Bureaucracy) ตามข้อเสนออันเป็นอุดมการณ์ที่มีชื่อเสียงของ แมกซ์ เวบเบอร์ (Max Webber) นักสังคมวิทยาชาวเยอรมัน ซึ่งกล่าวถึงลักษณะโครงสร้างขององค์การ การคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน การกำหนดบทบาทในการทำงานและการใช้อำนาจหน้าที่ เป็นต้น

(2) แนวคิดของ ไชมอน (Herpert A. Simon) สนับสนุนการตัดสินใจในข้อ 1 มีลักษณะ ดังนี้

(2.1) เน้นบทบาทของผู้บริหารสำคัญที่ “การตัดสินใจ” (Decision Making) เป็นหลัก เพราะถ้าผู้บริหารสามารถตัดสินใจได้ถูกต้องด้วยข้อมูลต่างๆ จะทำให้องค์กรทำงานได้อย่างไม่ผิดพลาด

(2.2) มีการนำตัวเลขหรือ “คณิตศาสตร์เชิงปริมาณ” (Quantitative) มาใช้ประกอบการพิจารณาทางเลือกที่ดีที่สุดก่อนตัดสินใจ

(2.3) การวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ มีการใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์มาเก็บรวบรวมข้อมูล นอกจากนี้ยังได้เน้นการศึกษาในด้านการวินิจฉัยสั่งการ (Decision Making) โดยนำความรู้ทางคณิตศาสตร์เชิงปริมาณ (Quantitative) มาใช้ เพื่อช่วยให้การตัดสินใจเป็นไปอย่างสมเหตุสมผลและมีหลักเกณฑ์มากขึ้นในสถานการณ์ต่างๆ กัน

(2.4) การจัดการตามแนวคิดการพัฒนาการบริหาร (Administration Development) หรือทฤษฎีองค์การตามสถานการณ์ (Contingency Theories หรือ Organization Design)

หลักการบริหารที่คนละร่วมสมัยที่สำคัญ เช่น หลักการบริหารตามทฤษฎีเชิงระบบ และหลักการบริหารตามสถานการณ์ อย่างไรก็ตามการบริหารงานงานยุคสมัยใหม่นี้ยังมุ่งเน้นที่ คนงานและผลผลิต จึงต้องมีการผสมแนวคิดการบริหารต่างๆ ทุกยุคทุกสมัย เพื่อมาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมในยุคปัจจุบัน (วิโรจน์ สารรัตนะ, 2548, น.50-58) ทฤษฎีเชิงระบบ

(System Theory) เป็นทฤษฎีที่จะทำให้ผู้บริหารสามารถที่จะมองเห็นภาพรวมขององค์การทั้งหมดตามหน้าที่ที่สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม โดยพิจารณาองค์การในลักษณะระบบนั้นจะก่อให้เกิดการวิเคราะห์และการแก้ไขปัญหาขององค์การทั้งระบบ ส่วนต่างๆ ของระบบอยู่ในสถานะที่เคลื่อนไหวได้ การเคลื่อนไหวหรือแสดงออกของส่วนต่างๆ จะมีปฏิริยากระทบต่อกันเสมอ โดยที่ในระบบหนึ่งๆ จะประกอบด้วยระบบย่อยต่างๆ (Subsystems) และภายในระบบย่อยก็จะประกอบไปด้วย ระบบย่อยเล็กลงไปอีก หากมีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ณ ส่วนหนึ่งส่วนใดของระบบจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อนื่องกันเป็นลูกโซ่ (Chain of Effects) ระบบประกอบไปด้วยองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

1) ปัจจัยนำเข้า (Inputs) ได้แก่ ทรัพยากรต่างๆ ที่ต้องใช้ในกระบวนการบริหาร นั่นคือ ทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรทางกายภาพ ทรัพยากรทางการเงิน และข้อมูลที่ต้องใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ

2) กระบวนการแปรสภาพ (Transformation Process) ประกอบด้วย เทคนิคในการจัดการต่างๆ รูปแบบกิจกรรมการผลิต เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการผลิต

3) ปัจจัยนำออก (Outputs) ได้แก่ สินค้า บริการ กำไร ขาดทุน และผลที่คาดหวังอื่นๆ เช่น ศักยภาพของพนักงานที่พัฒนาขึ้น เป็นต้น

4) ข้อมูลย้อนกลับ (Feed Back) คือ ข้อมูลเกี่ยวกับผลที่เกิดจากกิจกรรมขององค์การ ซึ่งสามารถนำไปพิจารณาเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในขั้นตอนต่างๆ ได้

ระบบแบ่งออกเป็น 2 ระบบ คือ ระบบเปิด และระบบปิด ความเป็นระบบเปิดหรือระบบปิด มิได้แยกเป็นสองขั้วเหมือนขั้วกับดำ แต่จะขึ้นอยู่กับระดับ (Degree) ความเป็นระบบเปิดตามคุณลักษณะ 9 ประการ หากระบบใดมีคุณลักษณะต่างๆ มากก็จะเป็นระบบเปิดมาก ในทางกลับกันหากมีน้อยก็จะเป็นระบบเปิดน้อย (หรือมีความเป็นระบบปิดมาก) (วิโรจน์ สารรัตน์, 2525, น.24-25) ดังนี้

1) มีปัจจัยป้อนเข้าจากภายนอก กล่าวคือ ระบบเปิดไม่มีความพึ่งพในตนเอง แต่จะต้องได้รับสิ่งกระตุ้นจากภายนอก

2) มีกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงมีการปฏิบัติงานและก่อให้เกิดผลผลิต

3) มีปัจจัยป้อนออก เป็นผลผลิตหรือการบริการ

4) มีวงจรต่อเนื่องของปัจจัยป้อนเข้า กระบวนการ ปัจจัยป้อนออก

5) มีการต่อต้านแนวโน้มสู่ความเสื่อม ทุกระบบมีแนวโน้มที่จะเสื่อมลงแต่ระบบจะเปิดจะแสวงหาวิธีการเพื่อต่อต้านชะลอความเสื่อม

6) มีข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับตัวมิให้เบี่ยงเบนจากเป้าหมาย

7) มีแนวโน้มสู่ความสมดุล เมื่อเกิดสภาวะไม่สมดุล

8) มีแนวโน้มสู่ความสลับซับซ้อนมากขึ้น มีความเฉพาะทางมากขึ้นและมีองค์ประกอบหลากหลายมากขึ้น

9) มีหลายเส้นทางที่จะทำให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ไม่ได้มีเส้นทางเดียวและระบบจะเปิดจะหาเส้นทางที่หลากหลาย

จากทฤษฎีระบบนั้น องค์การจะใช้กระบวนการแปรสภาพเพื่อเปลี่ยนปัจจัยนำเข้าไปเป็นผลผลิต และในขณะเดียวกันกลไกในระบบก็จะขึ้นกับการนำข้อมูลย้อนกลับไปใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบผลลัพธ์ และปรับปรุงปัจจัยนำเข้า

2.1.3 กระบวนการบริหาร

กระบวนการบริหาร (Process of Administration) ถือว่าเป็นหน้าที่สำคัญของนักบริหาร (Executive's Function) ได้มีผู้ให้ความเห็นถึงกระบวนการบริหารไว้แตกต่างกัน ดังนี้

วรภัทร์ ภูเจริญ (2541, น.27) กล่าวว่า การบริหารงานตามระบบวงจรคุณภาพ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ซึ่งมีการพัฒนาวงจรอย่างต่อเนื่อง เรียกว่า PDCA แต่ละขั้นตอนมีการปฏิบัติ ดังนี้

1) การวางแผน (Plan) คือ การวางแผนงานจากวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ได้กำหนดขึ้น

2) การปฏิบัติ (Do) คือ การปฏิบัติตามขั้นตอนในแผนงานที่ได้เขียนไว้อย่างเป็นระบบ และมีความต่อเนื่อง

3) การตรวจสอบ (Check) คือ การตรวจสอบผลการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนของแผนงานว่ามีปัญหาอะไรเกิดขึ้น จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงแก้ไขแผนงานในขั้นตอนต่างๆ

4) การปรับปรุงแก้ไข (Action) คือ การปรับปรุงแก้ไขส่วนที่มีปัญหา หรือถ้าไม่มีปัญหาใดๆ ก็ยอมรับแนวทางการปฏิบัติตามแผนงานที่ได้ผลสำเร็จ เพื่อนำไปใช้ในการทำงานครั้งต่อไป

เมื่อได้วางแผนงาน (P) นำไปปฏิบัติก็ดำเนินการตรวจสอบ (C) พบปัญหาก็กทำการแก้ไขหรือปรับปรุง (A) การปรับปรุงก็เริ่มจากการวางแผนก่อน วนไปได้เรื่อยๆ จึงเรียกววงจร PDCA ซึ่งแนวคิดคุณภาพนี้ วอลท์เตอร์ ชิวฮาร์ท เป็นผู้พัฒนาขึ้นเป็นคนแรกในปี ค.ศ.1939 และ เอ็ดวาร์ด เดมมิง เป็นผู้นำมาเผยแพร่ในประเทศญี่ปุ่น ปี ค.ศ.1950 จนเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย ทำให้นิยมเรียกววัฏจักรนี้ในอีกหนึ่งชื่อว่า วัฏจักรเดมมิง

นิรมน กิติกุล (2545, น.29-32) ได้กล่าวถึงกระบวนการบริหารให้เกิดประสิทธิภาพ ซึ่งต้องประกอบด้วย 5 ประการ ดังนี้

1) การวางแผน (Planning) คือ การคิดคาดการณ์ล่วงหน้าเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

2) การจัดองค์กร (Organizing) คือ การจัดให้มีโครงสร้างของสายงาน ตำแหน่งงาน และอำนาจหน้าที่ต่างๆ

3) การสั่งการ (Commanding) คือ การดูแลสั่งการโดยให้คนงานทำงานตามวัตถุประสงค์

4) การประสานงาน (Controlling) คือ การดูแลกิจกรรมให้สำเร็จตามแผนที่กำหนดไว้ สุรพันธ์ ฉันทแดนสุวรรณ (2546, น.18) ได้กล่าวถึงกระบวนการบริหารงานที่สำคัญ และจำเป็นสำหรับนักบริหารและผู้บริหารองค์กร ดังนี้

1) การวางแผน (Planning) หมายถึง การที่ผู้บริหารจะต้องเตรียมจัดการทำงานไว้ล่วงหน้า

2) การจัดองค์กร(Organizing) หมายถึง ผู้บริหารจะต้องเตรียมจัดกิจกรรมขององค์กร ให้มีความเหมาะสมกับทรัพยากรสำหรับการบริหาร

3) การสั่งการ (Directing) หมายถึง การที่ผู้บริหารจะต้องมีการวินิจฉัยสั่งการที่ดี เพื่อให้การดำเนินการขององค์กรดำเนินการตามเป้าหมาย

4) การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง การมีผู้บริหารทำหน้าที่เชื่อมโยง กิจกรรมต่างๆ ขององค์กรให้ดำเนินการไปอย่างสอดคล้องกัน

ศิริ ถีอาสนา (2557, น.103-133) กล่าวว่า Balanced Scorecard (BSC) คือ ระบบ หรือกระบวนการในการบริหารงานชนิดหนึ่งที่อาศัยการกำหนดตัวชี้วัด (KPI) เป็นกลไกสำคัญ Kaplan และ Norton ได้ให้นิยามล่าสุดของ Balanced Scorecard ไว้ว่า เป็นเครื่องมือทางการจัดการที่ช่วยในการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ (Strategic Implementation) โดยอาศัยการวัดหรือประเมิน (Measurement) ที่จะช่วยทำให้องค์กรเกิดความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและมุ่งเน้นในสิ่งที่มีความสำคัญ ต่อความสำเร็จขององค์กร (Alignment and focused) กระบวนการในการพัฒนาและจัดทำ Balanced Scorecard ประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

1) การวิเคราะห์ทางกลยุทธ์ ได้แก่ การทำ SWOT Analysis เพื่อให้ได้ทิศทางและกลยุทธ์ขององค์กรที่ชัดเจน

2) กำหนดวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ขององค์กร

3) วิเคราะห์หรือกำหนดค่าว่า Balanced Scorecard ขององค์กรควรจะมีทั้งหมดกี่มุมมอง และแต่ละมุมมองควรจะมีความสัมพันธ์กันอย่างไร แนวคิดของ Kaplan and Norton กำหนดไว้ 4 มุมมองตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

(3.1) ด้านการเงิน

(3.2) มุมมองด้านลูกค้า

- (3.3) มุมมองด้านกระบวนการภายใน
- (3.4) มุมมองด้านการเรียนรู้และการพัฒนา
- 4) จัดทำแผนที่ทางกลยุทธ์ (Strategy Map) ระดับองค์กรโดยกำหนดวัตถุประสงค์ที่สำคัญภายใต้แต่ละมุมมอง โดยพิจารณาว่าในการที่องค์กรจะสามารถดำเนินงานและบรรลุวิสัยทัศน์ และกลยุทธ์ขององค์กรได้นั้นต้องบรรลุวัตถุประสงค์ด้านใดบ้าง
- 5) กลุ่มผู้บริหารระดับสูงต้องมีการประชุมร่วมกันเพื่อยืนยันและเห็นชอบในแผนที่ทางกลยุทธ์ที่สร้างขึ้น
- 6) ภายใต้วัตถุประสงค์แต่ละประการ ต้องกำหนดรายละเอียดของวัตถุประสงค์ในด้านต่างๆ ทั้งในด้านของตัวชี้วัด ฐานข้อมูลในปัจจุบัน เป้าหมายที่ต้องบรรลุ รวมทั้งแผนงานกิจกรรม หรือโครงการ (Initiatives) ที่ต้องทำ ซึ่งภายในขั้นตอนนี้สามารถแยกเป็นประเด็นต่างๆ ได้ ดังนี้
- (6.1) การจัดทำตัวชี้วัด
- (6.2) การกำหนดเป้าหมาย โดยอาศัยข้อมูลในปัจจุบัน
- (6.3) การจัดทำแผนงาน โครงการ และกิจกรรมที่จะต้องทำเพื่อช่วยให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดขึ้น
- 7) เมื่อจัดทำแผนงานหรือโครงการเสร็จแล้ว สามารถจะแปลงตัวชี้วัดและเป้าหมายระดับองค์กรให้เป็นของผู้บริหารรองลงไป เพื่อให้ผู้บริหารระดับรองๆ ลงไปได้จัดทำแผนปฏิบัติการตามแผนงานหรือโครงการหลัก และกำหนดตัวชี้วัดให้กับผู้บริหารในระดับรองๆ ลงไป Balanced Scorecard เป็นหลักการที่มีความยืดหยุ่น
- แม้ว่าแนวทางของ Kaplan and Norton (ศิริ ถีอาสา, 2557, น.104) จะมีความเป็นลำดับที่ชัดเจน แต่ Balanced Scorecard ก็ยังเป็นแนวคิดที่ยืดหยุ่น เช่น มุมมองภายใต้ Balanced Scorecard ไม่จำเป็นต้องมี 4 มุมมองตามแนวคิด การที่จะมีกี่มุมมองขึ้นอยู่กับปรัชญาและพื้นฐานที่สำคัญของงานมากกว่า หน่วยงานบางแห่งอาจจะมีมุมมองด้านอื่นเพิ่มขึ้นได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของหน่วยงานนั้นๆ
- ส่วนประโยชน์ที่ได้จากการนำ Balanced Scorecard ไปใช้ มีดังนี้
- 1) ช่วยให้ผลผลิตดำเนินงานขององค์กรดีขึ้น
- 2) ทำให้ทั้งองค์กรมุ่งเน้น และให้ความสำคัญต่อกลยุทธ์ขององค์กร โดยต้องให้เจ้าหน้าที่ทั้งทั้งองค์กรให้ความสำคัญกับกลยุทธ์ขององค์กรมากขึ้น และเป็นเครื่องมือหนึ่งที่จะช่วยในการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ
- 3) ช่วยในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและวัฒนธรรมขององค์กร โดยอาศัยการกำหนดตัวชี้วัดและเป้าหมายเป็นเครื่องมือในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่

4) ทำให้พนักงานเกิดการรับรู้และเข้าใจว่างานแต่ละอย่างมีที่มาที่ไป อีกทั้งผลของงานตนเองจะส่งผลต่อผลการดำเนินงานของผู้อื่นและขององค์กรอย่างไร

การที่องค์กรจะดำเนินการให้ได้ตามภารกิจหลักขององค์กร ตามแนวทาง Balanced Scorecard นั้น มีดัชนีชี้วัดที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่

1) การจัดการด้านการเงิน (Financial Perspective) ในองค์กรด้านธุรกิจการค้าดัชนีแรกที่ควรคำนึงถึง คือ การจัดการด้านการเงิน จะเป็นข้อบ่งชี้ชัดเจนว่า ธุรกิจจะดำเนินการต่อไปได้หรือไม่ การวัดผลด้านการเงิน ควรพิจารณาด้านต่อไปนี้

(1.1) อัตราเติบโตของรายได้ วัดจากการเติบโตของยอดขาย กำไรจากลูกค้าและผลิตภัณฑ์ สัดส่วนรายได้จากลูกค้าใหม่ เป็นต้น

(1.2) ลดต้นทุน วัดจากรายได้/พนักงาน ต้นทุนเมื่อเทียบกับคู่แข่ง อัตราการลดต้นทุน เป็นต้น

(1.3) การใช้สินทรัพย์ ต้องคำนึงถึงการลงทุน การทำวิจัยและพัฒนาผลตอบแทนจากการลงทุน

2) ลูกค้า (Customer Perspective) ลูกค้าเปรียบเสมือนตัวบ่งชี้ที่สำคัญสำหรับองค์กรที่ประกอบธุรกิจ และองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร การวัดผลด้านลูกค้าควรพิจารณาต่อไปนี้

(2.1) ความพอใจของลูกค้าเป็นดัชนีที่สำคัญที่สุด เพราะหากลูกค้าเกิดความพึงพอใจในสินค้าและบริการ ลูกค้าจะเกิดความจงรักภักดีและกลับมาใช้บริการใหม่ และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อลูกค้าเสมอ

(2.2) การรักษาลูกค้าเก่า ต้องมีการติดตามความต้องการของลูกค้าใหม่เพิ่มขึ้น และติดตามผลงานอย่างต่อเนื่อง

(2.4) ส่วนแบ่งการตลาด

3) กระบวนการทำงานในองค์กร (Internal Business Process) ระบบการทำงานภายในองค์กรเป็นระบบที่มีความสำคัญต่อด้านการเงินและลูกค้า หากองค์กรพัฒนาและมีการบริหารการทำงานภายในที่ดีจะส่งผลให้ผลิตสินค้าได้รวดเร็ว จัดส่งสินค้าตามเวลา มีคุณภาพตรงตามความต้องการของลูกค้า มีบริการหลังการขาย ส่งผลให้ผลิตสินค้าได้รวดเร็ว จัดส่งสินค้าตามเวลา มีคุณภาพตรงตามความต้องการของลูกค้า มีบริการหลังการขายส่งผลให้องค์กรมีการเติบโตทางรายได้สูงขึ้น

4) การเรียนรู้และการเติบโต (Learning and Growth) การเรียนรู้และการพัฒนาของพนักงานในองค์กร จะเป็นดัชนีที่ส่งผลต่อกระบวนการทำงานภายในองค์กร หากพนักงานเกิดการเรียนรู้ มีการพัฒนาขีดความสามารถของการเรียนรู้ จะทำให้กระบวนการทำงานในองค์กรมีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่งผลต่อคุณภาพสินค้าและบริการที่ดีต่อลูกค้า

จะเห็นได้ว่า หลักการนำ Balance Scorecard มาเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานนั้น จะต้องให้ความสำคัญต่อดัชนีทั้ง 4 ด้านอย่างสมดุลกัน ซึ่งดัชนีแต่ละด้านจะส่งผลถึงด้านอื่นๆ โยงกันเป็นระบบ แต่ทั้งนี้องค์กรจะต้องกำหนดภารกิจหลักให้ชัดเจน และวิเคราะห์ดัชนีทั้ง 4 ด้าน ให้สอดคล้องกับภารกิจหลักขององค์กรนั้น นอกจากนี้ในการนำหลักการของ Balance Scorecard มาปรับปรุงใช้ ประสิทธิภาพการทำงานนั้น ผู้ปฏิบัติงานทุกฝ่ายจะต้องปฏิบัติงานตามกลยุทธ์ที่วางไว้ และมีดัชนีชี้วัด ประสิทธิภาพการทำงานที่เรียกว่า Key Performance Indicator (KPI) เพื่อให้องค์กรดำเนินงานได้บรรลุ วัตถุประสงค์ และสอดคล้องกับภารกิจขององค์กร

ความหมายการบริหารการศึกษา

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาไว้หลายประการ ดังนี้

ถวิล เกษสุพรรณ (2552, น.32) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กระบวนการ ทำงานหรือกิจกรรมต่างๆ ทางการศึกษาที่บุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมมือกันดำเนินงาน โดยใช้ ทรัพยากรการบริหารเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นสมาชิกที่ดีมีคุณภาพของสังคมตามวัตถุประสงค์ ที่กำหนดไว้

สมเดช สาวันตี (2553, น.32) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การใช้ศาสตร์ และศิลปะในการทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกระบวนการเรียนรู้ และความเจริญงอกงาม ของบุคคลและสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

เลิศดาว กลิ่นศรีสุข (2550) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุกๆ ด้าน นับตั้งแต่บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรม และคุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกับความต้องการของสังคมโดย กระบวนการต่างๆ ที่อาศัยการควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีต่อบุคคล เพื่อให้บุคคลพัฒนาตรงตามเป้าหมาย ของลบบสังคมที่ตนดำรงชีวิตอยู่

จากความหมายของการบริหารการศึกษาดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหาร การศึกษา หมายถึง กระบวนการสังคมที่ร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคม อันได้แก่ เด็ก เยาวชน ประชาชน เพื่อให้เป็นกำลังคนที่มีประสิทธิภาพของสังคม การบริหารการศึกษาเป็นศาสตร์ที่มีความ สำคัญยิ่งต่อองค์กร เป็นเรื่องของการบริหารจัดการทางระบบ เพื่อก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์แก่องค์กรใน ด้านต่างๆ ทั้งในเชิงของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งหากการบริหารการศึกษาไม่ดีพอก็จะก่อให้เกิด ปัญหาแก่องค์กรได้

ความสำคัญของการบริหารการศึกษา

นักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารการศึกษาไว้ ดังนี้

ปรัชญา เวสารัชช์ (2554, น.3) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารการศึกษาเป็นการบริหารจัดการที่มีระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการมีรูปแบบ ขั้นตอน กติกา และวิธีดำเนินการ มีทรัพยากรสนับสนุน และมีกระบวนการประเมินผลการศึกษาที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้

ครรชิต มาลัยวงศ์ (ออนไลน์, 2557) กล่าวว่า การบริหารการศึกษามีความสำคัญมาก เพราะการศึกษาของเยาวชนหรือคนในประเทศจะดีหรือเลว จะทำให้คนในประเทศแข่งขันกับคนในประเทศอื่นๆ ได้ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับการบริหารการศึกษา หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ ขึ้นอยู่กับผู้บริหารการศึกษาของบ้านเมืองนั่นเอง หากประเทศใดได้นักบริหารการศึกษาที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจงานด้านการศึกษา และผลกระทบของการศึกษาต่อความก้าวหน้าของประชาชนและประเทศชาติแล้ว ประเทศนั้นก็มีความรุ่งเรืองในทุกๆ ทาง ในทางตรงกันข้ามหากประเทศใดไม่มีนักบริหารการศึกษาที่เก่ง และทำงานโดยกำหนดเอาความก้าวหน้าและความรุ่งเรืองของประเทศชาติเป็นธงชัยแล้วก็ยากที่ประเทศนั้นจะรุ่งเรืองได้

สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษามีความสำคัญในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการ มีรูปแบบ ขั้นตอน กติกา และวิธีดำเนินการ มีทรัพยากรสนับสนุน และมีกระบวนการประเมินผลการศึกษาที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้ การบริหารการศึกษามีความจำเป็น เพราะต้องการคนที่ได้รับการฝึกฝนเฉพาะด้านที่มีความรู้ ความเข้าใจ ความชำนาญมาดูแลรับผิดชอบ

2.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษา เป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในเรื่องการจัดระบบการศึกษาเพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคคลที่เกี่ยวข้องในองค์การที่มุ่งไปสู่ความสำเร็จของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาไว้ ดังนี้

ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

สุนทร โคตรบรรเทา (2554, น.2) ได้ให้ความหมายการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง การทำตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมกันทำงานให้บรรลุเป้าหมายหรือการทำงานกับคนและโดยคนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ

บรรจบ บุญจันทร์ (2556, น.38) ได้ให้ความหมายการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง การทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้บริหารและสมาชิกในองค์การ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การ

นพพงษ์ บุญจิตราดุล (2557, น.4) ได้ให้ความหมายการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุกๆ ด้าน นับตั้งแต่ บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรมและคุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่างๆ ที่อาศัยการควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคลอาศัยทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่างๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่

จรุณี แก้วเอียน (2557, น.2) ได้ให้ความหมายการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง กระบวนการทำงานกับคนและโดยคนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดขององค์การ

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นการดำเนินการของกลุ่มคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป อาศัยความร่วมมือกันของสมาชิกภายในสถานศึกษา โดยใช้กระบวนการบริหารจัดการที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพเพื่อให้การบริหารงานในสถานศึกษาบรรลุผลตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา มีความสำคัญมากในการจัดการส่งเสริม ช่วยเหลือกันของผู้ที่เกี่ยวข้องที่จะผลักดันให้การบริหารจัดการของสถานศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งได้สรุปแนวคิดและทฤษฎีไว้ ดังนี้

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ได้กำหนดสาระสำคัญไว้ในมาตรา 9 ว่า ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา โดยแบ่งมอบหมายงานบริหารสถานศึกษาไว้ 4 ด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2553, น.14) คือ

- 1) ด้านการบริหารวิชาการ
- 2) ด้านการบริหารงบประมาณ
- 3) ด้านการบริหารงานบุคคล
- 4) ด้านการบริหารทั่วไป

กระทรวงศึกษาธิการ (2550, น.30-32) ได้กำหนดว่า การบริหารจัดการของสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ประชาชนและเป็นสถานศึกษาของรัฐ จึงนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งที่เรียกทั่วไปว่า ธรรมาภิบาล มาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียนที่เป็นนิติบุคคล หลักการดังกล่าว ได้แก่

- 1) หลักนิติธรรม
- 2) หลักคุณธรรม
- 3) หลักความโปร่งใส
- 4) หลักการมีส่วนร่วม

5) หลักความรับผิดชอบ

6) หลักความคุ้มค่า

จากแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยใช้แนวคิดตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ในการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป เป็นขอบข่ายและภารกิจการบริหารและการจัดการศึกษา ดังต่อไปนี้

1) ด้านการบริหารวิชาการ

(1) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตร
ท้องถิ่น

(2) การวางแผนงานด้านวิชาการ

(3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

(4) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

(5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

(6) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

(7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

(8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

(9) การนิเทศการศึกษา

(10) การแนะแนว

(11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

(12) การส่งเสริมชุมชน

(13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นๆ

(14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถาน
ประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

(15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

(16) การคัดเลือกหนังสือ

(17) การพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, น.28-51) กำหนดแนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ด้านการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

1) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตร
ท้องถิ่น

(1.1) วิเคราะห์กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำไว้

(1.2) วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อกำหนดจุดเน้นหรือประเด็นที่สถานศึกษาหรือ
กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาให้ความสำคัญ

(1.3) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาและชุมชนเพื่อนำมาเป็น
ข้อมูลจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

(1.4) จัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาเพื่อนำไปจัดทำรายวิชาพื้นฐาน
หรือรายวิชาเพิ่มเติม จัดทำคำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อจัด
ประสบการณ์และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน ประเมินผลและปรับปรุง

(1.5) ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติ

2) การวางแผนงานด้านวิชาการ

(2.1) วางแผนงานด้านวิชาการโดยการรวบรวมข้อมูลและกำกับ ดูแล นิเทศ และ
ติดตามเกี่ยวกับงานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การ
วัดผลประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งการเรียนรู้จากวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการส่งเสริมชุมชน
ให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

(2.2) ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน

3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

(3.1) จัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยความร่วมมือของเครือข่าย
สถานศึกษา

(3.2) การจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกช่วงชั้น ตามแนวปฏิรูปการ
เรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บูรณาการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อคุณภาพการเรียนรู้ของ
ผู้เรียนพัฒนาคุณธรรมนำความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

(3.3) ใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้

(3.4) จัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่างๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้

(3.5) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

(3.6) ส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ ด้อย
โอกาส และมีความสามารถพิเศษ

4) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

(4.1) จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นของตนเอง

(4.1.1) จัดให้มีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรขึ้นใช้เองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม และเป็นต้นแบบให้กับโรงเรียนอื่น

(4.1.2) จัดทำหลักสูตรมุ่งเน้นพัฒนานักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

(4.1.3) จัดให้มีวิชาต่างๆ ครอบคลุมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ

(4.1.4) เพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาให้สูงและลึกซึ้งมากขึ้นสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ได้แก่ การศึกษาด้านศาสนา ดนตรี นาฏศิลป์ กีฬา อาชีวศึกษา การศึกษาที่ส่งเสริมความเป็นเลิศ ผู้บกพร่อง พิการ และการศึกษาทางเลือก

(4.1.5) เพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาที่สอดคล้องสภาพปัญหาความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และโลก

(4.2) สถานศึกษาสามารถจัดทำหลักสูตรการจัดการกระบวนการเรียนรู้ การสอน และอื่นๆ ให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียนตามกลุ่มเป้าหมายพิเศษ โดยความร่วมมือของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและเครือข่ายสถานศึกษา

(4.3) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบหลักสูตรสถานศึกษา

(4.4) นิเทศ ติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา และรายงานผลให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารับทราบ

5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

(5.1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

(5.2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

(5.3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

(5.4) การจัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

(5.5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็น

ส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ

(5.6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

6) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

(6.1) กำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษา โดยให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ

(6.2) จัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดและประเมินผล ของสถานศึกษา

(6.3) วัดผล ประเมินผล เทียบโอนประสบการณ์ผลการเรียนและอนุมัติการเรียน

(6.4) จัดให้มีการประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้น และจัดให้มีการซ่อมเสริมกรณี ที่ผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

(6.5) จัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผล

(6.6) จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน เพื่อใช้ในการอ้างอิง ตรวจสอบ และใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน

(6.7) ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติผลการประเมินการเรียนด้านต่างๆ รายปี/รายภาค และตัดสินผลการเรียนการผ่านช่วงชั้นและจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(6.8) การเทียบโอนผลการเรียนเป็นอำนาจของสถานศึกษาที่จะแต่งตั้งคณะกรรมการ ดำเนินการเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ ได้แก่ คณะกรรมการการเทียบระดับการศึกษา ทั้งในระบบและ ตามอัธยาศัย คณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนและเสนอคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการ พร้อมทั้งให้ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติการเทียบโอน

7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

(7.1) กำหนดนโยบายและแนวทางการใช้วิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และกระบวนการทำงานของนักเรียน ครูและผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา

(7.2) พัฒนาครูและนักเรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้โดยใช้ กระบวนการวิจัยเป็นสำคัญในการเรียนรู้ที่ซับซ้อน ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิด การจัดการ การหาเหตุผล ในการตอบปัญหา การผสมผสานความรู้แบบสหวิทยาการและการเรียนรู้ในปัญหาที่ตนสนใจ

(7.3) พัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย

(7.4) รวบรวม และเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษารวม ทั้งสนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยมาใช้ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้อุ้และพัฒนาคคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

(8.1) จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้พอเพียงเพื่อสนับสนุนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองกับการจัดกระบวนการเรียนรู้

(8.2) จัดระบบแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่นการพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ จัดให้มีห้องสมุดหมวดวิชา ห้องสมุดเคลื่อนที่ ห้องคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ศูนย์วิชาการ สวนวรรณคดี สวนหนังสือ เป็นต้น

(8.3) จัดระบบข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนของสถานศึกษาของตนอง เช่น จัดเส้นทาง/แผนที่และระบบการเชื่อมโยงเครือข่ายห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดสถาบันการศึกษา พิพิธภัณฑ์ ฯลฯ

(8.4) ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

9) การนิเทศการศึกษา

(9.1) สร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศภายในว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันที่ใช้เหตุผลการนิเทศเป็นการพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงานของแต่ละบุคคลให้มีคุณภาพ การนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร เพื่อให้ทุกคนเกิดความเชื่อมั่นว่าได้ปฏิบัติถูกต้อง ก้าวหน้า และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและตัวครูเอง

(9.2) จัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึงและต่อเนื่องเป็นระบบและกระบวนการ

(9.3) จัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับระบบนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

10) การแนะแนว

(10.1) กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาที่มีการแนะแนวเป็นองค์ประกอบสำคัญ โดยให้ทุกคนในสถานศึกษาตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในกระบวนการแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

(10.2) จัดระบบงานและโครงสร้างองค์กรแนะแนว และดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาให้ชัดเจน

(10.3) สร้างความตระหนักให้ครูทุกคนเห็นคุณค่าของการแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียน

(10.4) ส่งเสริมและพัฒนาให้ครูได้รับความรู้เพิ่มเติมในเรื่องจิตวิทยาและการแนะแนว และดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้สามารถบูรณาการในการจัดการเรียนรู้และเชื่อมโยงสู่การดำรงชีวิตประจำวัน

(10.5) คัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและบุคลิกภาพที่เหมาะสม ทำหน้าที่ครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น และคณะอนุกรรมการแนะแนว

(10.6) ดูแล กำกับ นิเทศ ติดตาม และสนับสนุนการดำเนินงานแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ

(10.7) ส่งเสริมความร่วมมือและความเข้าใจอันดีระหว่างครู ผู้ปกครอง และชุมชน

(10.8) ประสานงานด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

(11.1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาเพิ่มเติมของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและความต้องการของชุมชน

(11.2) จัดระบบบริหารและสารสนเทศ โดยจัดโครงสร้างการบริหารที่เอื้อต่อการพัฒนางานและการสร้างระบบประกันคุณภาพภายใน จัดระบบสารสนเทศให้เป็นหมวดหมัดหมู่ ข้อมูลมีความสมบูรณ์ เรียบง่าย สะดวก รวดเร็ว ปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

(11.3) จัดทำแผนสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา (แผนกลยุทธ์/แผนยุทธศาสตร์)

(11.4) ดำเนินการตามแผนพัฒนาสถานศึกษาในการดำเนินโครงการ/กิจกรรมสถานศึกษา ต้องสร้างระบบการทำงานที่เข้มแข็ง เน้นการมีส่วนร่วม และวงจรการพัฒนาคุณภาพของเดมมิ่ง (Deming Cycle)

(11.5) ตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาโดยดำเนินการอย่างจริงจังต่อเนื่อง ด้วยการสนับสนุนให้ครูผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

(11.6) ประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนดเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก

(11.7) จัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี (SAR) และสรุปรายงานประจำปีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด และเผยแพร่ต่อสาธารณชน

12) ส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

(12.1) จัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่น

(12.2) ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน

(12.3) ส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ

(12.4) พัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างชุมชน

13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

(13.1) ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณีศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น

(13.2) เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

(13.3) ให้บริการด้านวิชาการที่สามารถเชื่อมโยงหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับแหล่งวิชาการในท้องถิ่น

(13.4) จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรม การสร้างความสัมพันธ์อันดีกับศิษย์เก่า การประชุมผู้ปกครองนักเรียน การปฏิบัติงานร่วมกับชุมชน การร่วมกิจกรรมกับสถาบันการศึกษาอื่น เป็นต้น

14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

(14.1) ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจต่อบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นในเรื่องเกี่ยวกับสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(14.2) จัดให้มีการสร้างความรู้ความเข้าใจ การเพิ่มความพร้อมให้กับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่ร่วมจัดการศึกษา

(14.3) ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นร่วมกันจัดการศึกษาและใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

(14.4) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

(14.5) ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นได้รับความช่วยเหลือทางด้านวิชาการตามความเหมาะสมและจำเป็น

(14.6) ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ทั้งด้านคุณภาพและปริมาณเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ

15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

(15.1) ศึกษาและวิเคราะห์ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องฝ่ายรับรู้และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน

(15.2) จัดทำร่างระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน

(15.3) ตรวจสอบร่างระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาและแก้ไขปรับปรุง

(15.4) นำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติ

(15.5) ตรวจสอบและประเมินผลการใช้ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาและนำไปแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมต่อไป

16) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

(16.1) ศึกษา วิเคราะห์ คัดเลือกหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีคุณภาพสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อเป็นหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน

(16.2) จัดทำหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัดใบงาน ใบความรู้ เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน

(16.3) ตรวจสอบพิจารณาคุณภาพหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้ เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน

17) การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

(17.1) จัดให้มีการร่วมกันกำหนดนโยบายวางแผนในเรื่องการจัดหาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา

(17.2) พัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พร้อมทั้งให้มีการจัดตั้งเครือข่ายทางวิชาการ ชมรมวิชาการเพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา

(17.3) พัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยมุ่งเน้นการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ให้ข้อเท็จจริงเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ เกิดขึ้น โดยเฉพาะหาแหล่งสื่อที่เสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

(17.4) พัฒนาห้องสมุดของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาและชุมชน

(17.5) นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร ในการจัดหา ผลิต ใช้และพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา

2) ด้านการบริหารงบประมาณ

(1) การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(2) การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงิน ตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง

(3) การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร

(4) การขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ

(5) การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ

(6) การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ

(7) การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้ผลผลิตจากงบประมาณ

(8) การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

(9) การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา

(10) การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา

(11) การวางแผนพัสดุ

(12) การกำหนดรูปแบบรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ หรือสิ่งก่อสร้างที่ใช้เงินงบประมาณเพื่อเสนอต่อเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(13) การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ

- (14) การจัดหาพัสดุ
  - (15) การควบคุมดูแล บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุ
  - (16) การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน
  - (17) การเบิกเงินจากคลัง
  - (18) การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน
  - (19) การนำเงินส่งคลัง
  - (20) การจัดทำบัญชีการเงิน
  - (21) การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน
  - (22) การจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน
- 3) ด้านการบริหารงานบุคคล
- (1) การวางแผนอัตรากำลัง
  - (2) การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
  - (3) การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
  - (4) การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
  - (5) การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน
  - (6) การประเมินผลการปฏิบัติงาน
  - (7) การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
  - (8) การสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน
  - (9) การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
  - (10) การอุทธรณ์และร้องทุกข์
  - (11) การออกจากราชการ
  - (12) การจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ
  - (13) การจัดทำบัญชีรายชื่อและให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์
- (14) การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
  - (15) การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ
  - (16) การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ
  - (17) การส่งเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

ศึกษา

(18) การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูและบุคลากรทางการ

(19) การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

4) ด้านการบริหารทั่วไป

(1) การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ

(2) การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา

(3) การวางแผนการบริหารงานการศึกษา

(4) งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน

(5) การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร

(6) การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน

(7) งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

(8) การดำเนินงานธุรการ

(9) การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

(10) การจัดทำสำมะโนผู้เรียน

(11) การรับนักเรียน

(12) การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องราวจัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิกสถานศึกษา

(13) การประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย

(14) การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

(15) การทัศนศึกษา

(16) งานกิจการนักเรียน

(17) การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา

(18) การส่งเสริม สนับสนุนและการประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน

องค์กรหน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

(19) งานประสานราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น

(20) การรายงานผลการปฏิบัติงาน

(21) การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน

(22) แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน

ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา

1) ด้านการบริหารวิชาการ เป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553

มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการจัดปัจจัยเกื้อหนุน การพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพ และประสิทธิภาพ

2) ด้านการบริหารงานงบประมาณ มุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการระบบมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากการบริการมาใช้บริหารจัดการ เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งเสริมให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียนซึ่งมีผู้ให้ความหมายกับการบริหารงบประมาณ ดังนี้

พุทธา โพธิ์มะฮาด (2548, น.8) ได้กล่าวถึง การบริหารงานงบประมาณ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการจัดหาทรัพยากร การจัดทำงบประมาณ การจัดทำบัญชีและการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการพิจารณาให้ความเห็นชอบ การตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผล

ศิลป์ชัย อวงตระกูล (2553, น.6) ให้ความหมายว่า งานงบประมาณ หมายถึง การจัดทำและเสนอของงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานการใช้จ่าย การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารการเงิน การบริหารบัญชี การบริหารพัสดุ และสินทรัพย์

สรุปได้ว่า การบริหารงานงบประมาณ หมายถึง ภารกิจงานเกี่ยวกับการศึกษา วิเคราะห์การจัดและพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา มีการวางแผนกลยุทธ์ จัดทำข้อมูลทรัพยากร จัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ และจัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษา มีการกำกับ ตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้งบประมาณของสถานศึกษา

3) ด้านการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงาน เพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัวอิสระภายใต้กฎหมาย ระเบียบเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ดังนี้

ปกรณ์กฤษ อินทร์มงคล (2550, น.20) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารงานบุคคล หมายถึง กระบวนการในการบริหารกำลังคนขององค์กรผ่านทางกระบวนการวางแผน นโยบาย กฎ ระเบียบ และขั้นตอนการทำงาน เป็นงานที่เกี่ยวกับสมาชิกที่ปฏิบัติงานในองค์กร เพื่อให้ได้บุคลากรที่เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน ทั้งในด้านปริมาณ คุณภาพ และระยะเวลาที่เหมาะสม

พรพรรณ อินทรประเสริฐ (2550, น.75) ได้สรุปไว้ว่า การบริหารงานด้านบุคคลในสถานศึกษา มีความสำคัญมากเพราะเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบริหารองค์กร หากสถานศึกษาใดประกอบไปด้วยบุคลากรทางการศึกษาที่เป็นมืออาชีพอย่างแท้จริง คือ มีความรู้ความสามารถมีสมรรถนะในงานหลัก มีคุณธรรมและจรรยาบรรณที่เหมาะสมกับการจัดการศึกษา ย่อมส่งผลให้สถานศึกษาแห่งนั้นมีทั้งคุณภาพและประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การบริหารงานบุคคล หมายถึง ภารกิจงานเกี่ยวกับการวิเคราะห์ วางแผนและเสนอแนะ การแต่งตั้งบุคลากรในสถานศึกษาให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ ตามมาตรฐานวิชาชีพ มีเกณฑ์การประเมินผลงาน แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาความดีความชอบ จัดทำทะเบียนประวัติของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มีการส่งเสริม พัฒนา สนับสนุน และสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา

4) ด้านการบริหารทั่วไป เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบการบริหารองค์การให้บริการบริหารงานอื่นๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริมสนับสนุนและการอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคลชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมีผู้ให้ความหมายและความสำคัญเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป ดังนี้

ศรินารถ นันทวัฒน์ภิรมย์ (2547, น.37) ได้แสดงความคิดเห็นว่า การบริหารทั่วไปเป็นงานที่มีบทบาทหลักในการประสานงาน ส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานอื่นๆ ของสถานศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพ และเป้าหมายที่กำหนด มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมทางเทคโนโลยีในการบริหารจัดการศึกษา รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่และผลงานของสถานศึกษา ซึ่งก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ เจตคติที่ดีต่อสาธารณชน

บุญจันทร์ จันทร์เจียม (2548, น.23) ได้กล่าวถึง งานบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาว่า มีความสำคัญเนื่องจากเป็นงานที่ให้การบริการ สนับสนุน ส่งเสริม ประสานงานและอำนวยความสะดวก

ปฏิบัติงานของสถานศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล นอกจากนั้นยังเป็นงานการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลงานของสถานศึกษาต่อสาธารณชน

สรุปได้ว่า การบริหารงานทั่วไป หมายถึง ภารกิจงานเกี่ยวกับการวางแผน และการออกแบบระบบงานธุรการ จัดระบบฐานข้อมูล และระบบข้อมูลข่าวสารของสถานศึกษา มีการประสานงานร่วมกับชุมชนและท้องถิ่น เพื่อให้บริการและประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศแก่สาธารณชน รวมถึงการจัดระบบส่งเสริม สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน ในสถานศึกษา

การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา

ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษา และเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่ผู้บริหารจะต้องตระหนักและให้ความสำคัญ เพราะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา และเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารที่จะสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

การบริหารวิชาการ เป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการจัดปัจจัยเกื้อหนุน การพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพ และประสิทธิภาพ ซึ่งมีผู้ให้ความหมายและความสำคัญกับการบริหารวิชาการ ดังนี้

สมศักดิ์ แก้วสม (2549:6) ได้กล่าวถึง การบริหารวิชาการ หมายถึง กระบวนการดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตร และการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามกำหนดไว้ในจุดหมายของการพัฒนาผู้เรียน โดยให้สอดคล้องกับธรรมชาติ ความสนใจและความถนัดของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ เพื่อสร้างความมั่นใจว่า สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้คุณภาพตามที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

บุญส่ง เจริญศรี (2550, น.16) ได้ให้ความคิดเห็นว่า การบริหารงานวิชาการโดยสถานศึกษาจะต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสถานภาพ และความต้องการของชุมชนและสังคม โดยมีครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งการจัดการศึกษาจะต้องมีคุณภาพและมาตรฐาน

กมล ธิโสภา (2550, น.82) ได้ให้ความหมาย การบริหารงานวิชาการ ว่าเป็นการบริหารกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนและการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

พิชัย เสงี่ยมจิตต์ (2552, น.3) ได้ให้ความหมาย การบริหารงานวิชาการ ไว้ดังนี้

1) การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์ที่จะนำทรัพยากรในการบริหารมาประกอบการตามกระบวนการบริหาร ในการจัดกิจกรรมการพัฒนา หรือปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

2) การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การที่ผู้บริหารใช้อำนาจที่มีอยู่ในการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาหรือปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

3) การบริหารงานวิชาการ หมายถึง ศิลปะในการดำเนินกิจกรรม การพัฒนาหรือปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

รุจิ ภู่อาระ และ จันทรานี สงวนนาม (2555, น.56) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาหรือปรับปรุงการเรียนการสอนให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

สันติ บุญภิรมย์ (2552, น.22) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการ ไว้ว่าหมายถึง การบริหารจัดการกิจกรรมทุกชนิดทุกประเภทที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนและการบริหารสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่นเปรียบเสมือนเส้นเลือดใหญ่ไปหล่อเลี้ยงหัวใจ การบริหารจึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดของงานวิชาการที่สามารถทำให้งานวิชาการเกิดพลวัต (Academic Affairs Dynamic) อยู่ตลอดเวลา ส่งผลต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และคุณภาพอย่างต่อเนื่องตลอดไป

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2556, น.26) ได้กล่าวถึง ความหมายของงานวิชาการ ไว้ว่าเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การกระบวนการถ่ายทอดความรู้ไปสู่กลุ่มเป้าหมายหรือผู้เรียน การจัดสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาวัดประเมินผล การประกันคุณภาพ รวมถึงการจัดบรรยากาศเพื่อประโยชน์ทางวิชาการ

วิจิต บุญเลิศ (2553, น.13) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นกระบวนการดำเนินงานของฝ่ายบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมต่างๆ ในการเรียนการสอนที่มุ่งผลสูงสุดให้ผู้เรียนสัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

จันทรานี สงวนนาม (2555, น.142) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

เขาวลิต จงมี (2548, น.21) ได้กล่าวไว้ว่า บริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานการจัดกิจกรรมทุกอย่างเพื่อเป็นการส่งเสริมหรือพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอน ตลอดจนด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของโรงเรียนให้เป็นไปด้วยดีและได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งงานเหล่านี้จะรวมทั้งผู้เกี่ยวข้องทั้งหลาย อาทิเช่น ผู้บริหาร ครู นักเรียน และบุคลากรอื่นๆ เป็นต้น

กมล ภูประเสริฐ (2555, น.6) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษา หมายถึง การรายงานที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจของสถานศึกษาในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่คาดหวังนั้น ประกอบด้วยงานหลายๆ ด้าน ซึ่งได้แก่ งานเกี่ยวกับหลักสูตร ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ประกอบกับแนวคิดในการปฏิรูปการศึกษา สถานศึกษาจะต้องนำหลักสูตรแกนกลางมาจัดทำเป็นหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและพัฒนาในส่วนของความเป็นท้องถิ่นให้ปรากฏอยู่ในหลักสูตรของสถานศึกษาด้วย นอกจากนี้งานที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นผู้ที่มีความสำคัญ ผู้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง เพื่อให้เกิดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ในขณะเดียวกันกระบวนการวัดประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน สถานศึกษาจะต้องใช้วิธีการวัดประเมินผลที่หลากหลายตามสภาพความเป็นจริงมากขึ้น

ประเทือง สังข์นาค (2552, น.11) การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอน พัฒนาบุคคลให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพที่สุด นั่นคือ การปรับปรุงการเรียนการสอนของนักเรียนเพื่อให้เป็นคนดีมีคุณภาพต่อไป

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, น.2) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการว่าถ้ามองในด้านกระบวนการดำเนินงานแล้ว หมายถึง กระบวนการการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การปรับปรุง การพัฒนาการเรียนการสอนตลอดจนการประเมินผลการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนและหากมองการบริหารงานวิชาการในด้านของสถานศึกษางานบริหารวิชาการได้แก่ งานการควบคุมดูแล หลักสูตรการสอน อุปกรณ์การสอน การจัดแบบเรียน คู่มือครู การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน การฝึกอบรมครู การนิเทศการศึกษา การเผยแพร่งานวิชาการ การวัดผลการศึกษา การศึกษาวิจัย การประเมินมาตรฐานสถานศึกษา เพื่อปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพของสถานศึกษา

อุทัย บุญประเสริฐ (2557, น.25) ได้ให้ความสำคัญในการบริหารงานวิชาการว่า เป็นงานหลักมีลักษณะคล้ายส่วนที่เป็นร่างกายของคนหรือของเด็กเป็นส่วนงานที่ใหญ่ที่สุดของระบบเป็นงานที่เป็นหัวใจของสถานศึกษา และมีหลักสูตรเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดของงานวิชาการที่ใช้กำกับการจัดระบบการ

ทำงานของสถานศึกษา และใช้กำกับกระบวนการดำเนินงานในส่วนต่างๆ ของสถานศึกษาให้ตอบสนอง และสนับสนุนการทำงานวิชาการของโรงเรียน คือ ให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพให้ได้คนที่ดีเป็นคนที่สมบูรณ์ งานวิชาการจึงได้กลายเป็นงานที่เป็นศูนย์กลางของสถานศึกษาครอบคลุมสถานศึกษาทั้งระบบทั้งสถานศึกษา ดังนั้น สถานศึกษาใดที่งานวิชาการก้าวหน้าสถานศึกษานั้นมันจะมีชื่อเสียงเป็นที่นิยม เป็นที่ยอมรับ ผลงานที่เป็นสภาพสุดยอดทางวิชาการที่แท้จริงของสถานศึกษา คือ การเป็นสถานศึกษาที่เต็มไปด้วยบรรยากาศของการเรียนรู้ เต็มไปด้วยโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาของเด็ก

พิชัย เสงี่ยมจิตต์ (2552, น.54-55) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาหรือสถาบันการศึกษา นับว่าเป็นงานหลักของสถาบัน เพราะหน้าที่ของสถานศึกษาหรือสถาบันการศึกษาทุกแห่ง คือ การให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านวิชาการ การจัดการศึกษาของสถาบันเป็นการวางพื้นฐานในการพัฒนาคน การที่จะได้คนที่มีคุณภาพหรือไม่อย่างไรขึ้นอยู่กับการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ งานจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ผู้อำนวยการสถานศึกษาจะต้องตระหนักและเห็นความสำคัญของงานวิชาการ เข้าใจระบบและขอบข่ายงานที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นงานวางแผนงานวิชาการ การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน การบริหารวิชาการ การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเอง มีการจัดระบบงาน นิเทศงาน ติดตาม และพัฒนางานวิชาการ ถ้าผู้อำนวยการสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องสามารถพัฒนางานดังกล่าวให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพผลที่เกิดขึ้นจะปรากฏที่ผู้เรียน สังคมและประเทศชาติ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน เช่น หลักสูตร วิธีสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล การประกันคุณภาพการศึกษา และงานอื่นๆ ที่ส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการให้บรรลุผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการ เป็นงานที่มีขอบข่ายกว้างขวางและมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุกแห่ง โดยเป้าหมายหลักในการดำเนินงานของสถานศึกษาล้วนมุ่งตอบสนองต่อความสำเร็จของงานวิชาการทั้งสิ้น และการที่สถานศึกษาจะดำเนินการด้านงานวิชาการให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้นั้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งได้แก่ ผู้บริหารและบุคลากรภายในสถานศึกษาจึงควรให้ความสนใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ (อุดม โพธิ์ชัย, 2550, น.26) ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการนั้นมีหน่วยงาน และนักการศึกษาได้ให้แนวทางไว้ ดังนี้

อุทัย บุญประเสริฐ (2557, น.35) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับขอบข่ายการบริหารงานวิชาการไว้ว่า สถานศึกษาควรมีการดำเนินการ 6 ประการ คือ

- 1) การวางแผนงานวิชาการ
- 2) การบริหารงานวิชาการ

- 3) การจัดการเรียนการสอน
- 4) การพัฒนาส่งเสริมทางด้านวิชาการ
- 5) การวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน
- 6) การประเมินผลงานวิชาการ

อัญชลี โพธิ์ทอง และ สมศักดิ์ คงเที่ยง (2552, น.243-244) กล่าวถึง ของเขตของงานวิชาการ ซึ่งถือว่าเป็นงานหลักของโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเข้าใจขอบข่ายงานเพื่อจะได้บริหารงานให้ครอบคลุมงานต่างๆ ได้ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา งานวิชาการมีขอบข่าย ดังต่อไปนี้

- 1) งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
- 2) งานการเรียนการสอน
- 3) งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน
- 4) งานวัดและประเมินผล
- 5) งานห้องสมุด
- 6) งานนิเทศการศึกษา
- 7) งานด้านวางแผนและกำหนดวิธีดำเนินงาน
- 8) งานส่งเสริมการสอน
- 9) งานนิเทศการศึกษา

กมล ภู่งประเสริฐ (2555, น.28-31) กล่าวว่า ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย

1) การบริหารหลักสูตร คือ การดำเนินงานเกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางระดับประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาได้จัดทำมาตรฐานการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้รายปี รายภาคเรียน ตามลำดับที่เหมาะสมกับชุมชนและท้องถิ่นของตนเอง จึงมีการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม ทรัพยากรสภาพการดำรงชีวิตและแก้ปัญหาต่างๆ โดยจำแนกตามชั้นปีและช่วงชั้น เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาพร้อมทั้งกำหนดเวลาเรียนที่เหมาะสม

2) การบริหารการเรียนการสอน คือ การดำเนินงานเกี่ยวกับการรวบรวม วิเคราะห์ และกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับหน่วยการเรียนรู้ที่ได้กำหนดไว้แล้วในการบริหารหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายความว่า ในกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้เรียนได้ดำเนินการ ดังนี้

(2.1) ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง

(2.2) ผู้เรียนได้สร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตนเอง โดยการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ตามความเหมาะสมแล้วนำมาสรุป

(2.3) ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ และคิดอย่างมีเหตุผล

(2.4) ผู้สอนปลูกฝังหรือเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทางด้านค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้คู่คุณธรรมและเป็นคนที่สมบูรณ์ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เมื่อการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงเป็นหน้าที่ของผู้สอนที่จะต้องดำเนินการจัดให้มีสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนที่ได้กำหนดไว้แล้ว โดยให้ศึกษาเนื้อหาสาระ ควบคู่กับการปฏิบัติจริง

3) การบริหารการประเมินผลการเรียน คือ การดำเนินงานเกี่ยวกับการวิเคราะห์มาตรฐาน การเรียนรู้ที่มีองค์ประกอบเกี่ยวกับหน่วยการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน ให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ เพื่อจะได้พิจารณาเตรียมการขั้นตอนต่อไปเกี่ยวกับการ กำหนดวิธีการและเครื่องมือ ตลอดจนจัดให้มีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลและประเมินผลการ เรียนรู้ และกำหนดวิธีการและระยะเวลาที่เหมาะสม เพื่อแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคน รวมถึงการควบคุมดูแล ส่งเสริมให้มีการประเมินผลการเรียนตามวิธีการและเครื่องมือที่ได้กำหนดไว้ และ จัดทำหลักฐานการศึกษาตามแบบที่กำหนด

4) การบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา คือ การดำเนินงานเกี่ยวกับการทำความเข้าใจกับ หลักการนิเทศภายในที่มีเป้าหมายสู่มาตรฐานการศึกษาร่วมกัน เกิดจากการร่วมกันคิดร่วมกันทำให้ แต่ละคนเป็นทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ เพื่อให้สถานศึกษานั้นๆ สามารถพึ่งตนเองได้ในทางวิชาการ จัดให้มีการกำหนดวิธีการและระยะเวลาการนิเทศภายในให้เป็นไปในลักษณะของกัลยาณมิตร ประกอบกับ ให้มีการควบคุมดูแล ส่งเสริม และแก้ไขปัญหา ร่วมกันในการดำเนินงานนิเทศภายใน

5) การบริหารพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ คือ การดำเนินงานเกี่ยวกับการวิเคราะห์ปัญหา ของบุคลากรร่วมกันเพื่อหาข้อสรุปว่า บุคลากรในสถานศึกษามีความรู้ความสามารถในด้านใดบ้าง และ ในด้านใดบ้างที่จะต้องพึ่งพาศูนย์กลางภายนอก จัดให้มีการพัฒนาบุคลากรในรูปแบบต่างๆ ในระยะเวลาที่ เหมาะสมและต่อเนื่อง พร้อมทั้งมีมาตรการควบคุมดูแลให้การดำเนินงานในด้านนี้เป็นไปตามแบบแผน ที่ ได้กำหนดไว้

6) การบริหารวิจัยและพัฒนา คือ การดำเนินงานเกี่ยวกับงานวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการ เรียนรู้ของผู้เรียนให้ได้คุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ และจัดให้มีการทำวิจัยในภาพรวมของ สถานศึกษาอันเป็นผลมาจากการกำหนดประเด็นปัญหา ร่วมกัน ในขณะที่เดียวกันก็จัดให้มีมาตรฐานในการ ควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มีการวิจัยตามที่กำหนด

7) การบริหารโครงการทางวิชาการอื่นๆ คือ โครงการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมส่งเสริมทาง วิชาการเพื่อให้ผู้เรียนได้นำความรู้ไปสู่การปฏิบัติจริง เช่น โครงการแข่งขันความสามารถของผู้เรียนใน ด้านต่างๆ เป็นต้น

8) การบริหารระบบข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการ คือ การจัดทำข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการให้เป็นระบบ ซึ่งประกอบด้วย การกำหนดช่วงระยะเวลาในการเก็บรวบรวมและแยกแยะแต่ละงานให้เหมาะสม จัดให้มีการควบคุมดูแลและส่งส่งเสริมการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศให้เป็นไปตามที่กำหนด พร้อมทั้งจะนำข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการดังกล่าวไปใช้ในการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาต่อไป

9) การบริหารการประเมินผลงานทางวิชาการของสถานศึกษา คือ การประเมินผลงานทางวิชาการของสถานศึกษาโดยภาพรวม ประกอบด้วยสามขั้นตอนด้วยกัน ได้แก่ การประเมินผลก่อนการดำเนินงาน การประเมินผลระหว่างการดำเนินงาน และการประเมินผลหลังการดำเนินงาน ในแต่ละขั้นตอนกำหนดวิธีและเครื่องมือในการประเมินผลในช่วงเวลาที่เหมาะสม

จากการศึกษาขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ซึ่งมีขอบข่ายกว้างขวางมาก เนื่องด้วยงานวิชาการเป็นหลัก เป็นหัวใจสำคัญยิ่งของสถานศึกษา หากผู้บริหารสถานศึกษา ครู ศึกษานิเทศก์ และบุคลากรทางการศึกษาได้ร่วมคิด ร่วมมือ ร่วมแรงกันดำเนินงานให้งานวิชาการมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ นับได้ว่าเป็นผลดีต่อผู้เรียนอย่างยิ่งในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วนเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน สังคม ชุมชน และประเทศชาติสืบไป

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, น.3-4) กล่าวว่า ขอบข่ายของงานวิชาการ ประกอบด้วย

1) การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ เป็นการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการล่วงหน้าเกี่ยวกับการเรียนการสอน มีรายละเอียดของงาน ดังนี้

(1.1) แผนปฏิบัติงานวิชาการ ได้แก่ การประชุมเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดปฏิทินการศึกษา ความรับผิดชอบตามภาระหน้าที่ การจัดขั้นตอนและเวลาในการทำงาน

(1.2) โครงการสอน เป็นการจัดรายละเอียดเกี่ยวกับวิชาที่ต้องสอนตามหลักสูตร

(1.3) บันทึกการสอน เป็นการแสดงรายละเอียดของการกำหนดเนื้อหาที่จะสอนในแต่ละคาบของแต่ละวันหรือสัปดาห์ โดยการวางแผนไว้ล่วงหน้าและยึดโครงสร้างการสอนเป็นหลัก

2) การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้การสอนในสถานศึกษาดำเนินไปด้วยดี และสามารถปฏิบัติได้ จึงต้องมีการจัดเกี่ยวกับการเรียนการสอน ดังนี้

(2.1) การจัดตารางสอนเป็นการกำหนดวิชา ผู้สอน สถานที่ ตลอดจนผู้เรียนแต่ละรายวิชา

(2.2) การจัดชั้นเรียน เป็นงานที่ฝ่ายวิชาการต้องประสานกับฝ่ายอาคารสถานที่ รวมทั้งจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในห้องเรียน

(2.3) การจัดครูเข้าสอน การจัดครูเข้าสอนต้องพิจารณาถึงความพร้อมของบุคลากร รวมถึงเชิญวิทยากรภายนอกมาช่วยสอน

(2.4) การจัดแบบเรียน โดยปกติสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการจะใช้แบบเรียนที่กระทรวงกำหนด นอกจากนั้นครูอาจใช้หนังสืออื่นเป็นหนังสือประกอบหรือจากเอกสารที่ครูเตรียมเอง

(2.5) การปรับปรุงการเรียนการสอน เป็นการพัฒนาครูผู้สอนให้ก้าวทันกับวิทยาการเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการความก้าวหน้าของสังคมธุรกิจอุตสาหกรรม

(2.6) การฝึกงาน จุดมุ่งหมายของการฝึกงานเป็นการให้นักเรียน นักศึกษา รู้จักนำเอาทฤษฎีมาประยุกต์ใช้กับชีวิตจริง ทั้งยังมุ่งให้ผู้เรียนได้เห็นปัญหาที่แท้จริงในสาขาวิชาและอาชีพนั้นเพื่อให้โอกาสผู้เรียนได้เตรียมตัวที่จะออกไปเผชิญกับชีวิตจริงต่อไป

3) การจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอน เป็นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และการส่งเสริมการจัดหลักสูตร และโปรแกรมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ ได้แก่

(3.1) การขจัดสื่อการเรียนการสอน เป็นสิ่งเอื้อต่อการศึกษานักเรียน นักศึกษา เน้นเครื่องมือและกิจกรรมให้ครูได้เลือกใช้ในการสอน

(3.2) การจัดห้องสมุด เป็นที่รวมหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ และวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นแหล่งวิทยาการให้นักเรียนนักศึกษาได้ศึกษาและค้นคว้าเพิ่มเติม

(3.3) การนิเทศการสอน เป็นการช่วยเหลือแนะแนวครูให้เกิดการปรับปรุงแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน

4) การวัดและประเมินผล กระบวนการเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในด้านการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียน

จะเห็นได้ว่า งานบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีขอบข่ายงานอย่างกว้างขวาง ล้วนเป็นงานที่ต้องเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารจึงเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดที่จะเป็นผู้ริเริ่มในการดำเนินงานวิชาการให้เป็นไปอย่างราบรื่น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ

จากการศึกษาขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ตามแนวคิดทฤษฎีของนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่า ขอบข่ายการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการ มีความสำคัญกับสถานศึกษาอย่างกว้างขวาง ครอบคลุมกิจกรรมต่างๆ ทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน ได้แก่ การปฏิบัติงานด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ การปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอน การปฏิบัติงานด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน การปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมการสอน การปฏิบัติงานด้านการวัดผลประเมินผล การปฏิบัติงานด้านห้องสมุด การปฏิบัติงานด้านนิเทศการศึกษา การปฏิบัติงานด้านการวางแผนและการกำหนดวิธีการ และการปฏิบัติงานด้านการประชุมอบรมทางวิชาการ

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒผล (2552, น.41-42) ได้กล่าวถึง หลักสูตรสถานศึกษาไว้ว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 27 วรรคหนึ่ง กำหนดให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ ส่วนในวรรคที่สองได้กำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ตามวรรคที่หนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ รวมทั้งจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน

เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และเป็นการสร้างความเข้าใจกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ตรงกัน หลักสูตรสถานศึกษาจึงเป็นหลักสูตรที่มีหุ้นส่วนการทำงานร่วมกันของบุคลากรภายในสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชน ที่มีการวางแผนและออกแบบหลักสูตรที่ครอบคลุมภาระงานการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกด้านของสถานศึกษา การกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนจึงเป็นเป้าหมายของคุณภาพการศึกษา อันเป็นแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับภูมิ คือ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมของชุมชน ซึ่งเป็นมวลประสบการณ์ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนตามศักยภาพของแต่ละบุคคลซึ่งหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) วิสัยทัศน์ 2) พันธกิจ 3) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 4) จุดหมาย 5) โครงสร้าง 6) คำอธิบายรายวิชา 7) กิจกรรมพัฒนาหลักสูตร 8) ระเบียบการวัดและประเมินผล และ 9) คณะกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา (ชนันท ชาติทอง, 2552, น.98)

ความหมายของหลักสูตร

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 บัญญัติคำว่า หลักสูตร ไว้ดังนี้ หลักสูตรเป็นนาม หมายถึง ประมวลวิชาและกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ในการศึกษาเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง

หลักสูตร คือ แผนหรือแนวทางการจัดการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียนที่ชี้แนะให้ผู้บริหารการศึกษาวางแผนหรือแนวทางการจัดการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียนที่ชี้แนะให้ผู้บริหารการศึกษา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้จัดประสบการณ์ทั้งหมดตามที่หลักสูตรกำหนด เพื่อให้เยาวชนหรือพลเมืองของประเทศได้พัฒนาตนเองทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และคุณสมบัติอันพึงประสงค์ตามความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาของชาติ (อึ้ง บั้วศรี, 2552, น.6)

หลักสูตร คือ ข้อกำหนดว่าด้วยจุดหมาย แนวทาง วิธีการและเนื้อหาสาระ ในการจัดการเรียน การสอนในโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ ทักษะ และพฤติกรรมตามที่กำหนดใน จุดมุ่งหมายของการศึกษา (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น.1)

วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนาผล (2552, น.44-45) ได้อธิบาย เมื่อวิเคราะห์พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 27 จึงได้ความหมายของหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง หลักสูตรที่เกิดจากการวางแผนร่วมกันของบุคลากร ภายในสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาและบุคคลในชุมชน เป็นแนวทางหรือข้อกำหนดของการ จัดการศึกษาที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ ส่งเสริมให้แต่ละบุคคลพัฒนาไปสู่ศักยภาพ สูงสุดของตน รวมถึงลำดับขั้นของมวลประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสม ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนนำ ความรู้ไปสู่การปฏิบัติได้ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีชีวิตอยู่ในโรงเรียน ชุมชน สังคม และโลกอย่างมีความสุข สอดคล้องกับความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีที่ สถานศึกษาตั้งอยู่

สุนีย์ ภูพันธ์ (2556, น.42) ได้กล่าวถึงหลักสูตรในฐานต่างๆ ดังนี้

- 1) หลักสูตรในฐานที่เป็นเรื่องและเนื้อหาสาระที่จัดให้ผู้เรียน ในแนวคิดนี้หมายถึง วิชาหรือ เนื้อหาสาระที่กำหนดให้ผู้เรียนต้องเรียนในชั้นและระดับต่างๆ
- 2) หลักสูตรในฐานที่เป็นเอกสารหลักสูตร ในแนวคิดนี้หมายถึง เอกสารประกอบด้วย จุดหมาย หลักการ โครงสร้างเนื้อหาสาระ ระยะเวลาเรียน กิจกรรมประสบการณ์ และการประเมินผล การเรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสารถ มีเจตคติที่ดีในการอยู่ร่วมกัน
- 3) หลักสูตรในฐานที่เป็นกิจกรรมต่างๆ ที่จะให้แก่ผู้เรียน ในแนวคิดนี้หมายถึง กิจกรรมการ เรียนการสอนชนิดต่างๆ ที่เตรียมไว้และจัดให้ผู้เรียนโดยทั้งในและนอกโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ความรู้ ประสบการณ์ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดกิจกรรมต่างๆ ที่เหมาะสมเป็นสิ่งสำคัญ
- 4) หลักสูตรในฐานแผนสำหรับจัดโอกาสการเรียนรู้หรือประสบการณ์ที่คาดหวังแก่ผู้เรียน ในแนวคิดนี้หมายถึง แผนในการจัดการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ที่เกี่ยวข้องปฏิบัติ โดยมุ่งให้ผู้เรียนมี ความรู้ ความสามารถ และพฤติกรรมตามที่กำหนดแผนนี้สร้างขึ้นตามประเภทสถานการณ์
- 5) หลักสูตรในฐานมวลประสบการณ์ ในแนวคิดนี้หมายถึง ประสบการณ์ทุกอย่างของ ผู้เรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบของสถานศึกษา รวมถึงเนื้อหาวิชาที่สถานศึกษาจัดให้แก่ผู้เรียนด้วย
- 6) หลักสูตรในฐานที่เป็นจุดหมายปลายทาง ในแนวคิดนี้หมายถึง สังคมมุ่งหวังหรือคาดหวัง ให้เด็กได้รับการศึกษาจนจบหลักสูตรไปแล้ว มีคุณลักษณะอย่างไรบ้าง
- 7) หลักสูตรในฐานที่เป็นระบบการเรียนการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ในแนวคิดนี้ หมายถึง การมองหลักสูตรในฐานที่เป็นแผนการเตรียมโอกาสของการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่จัดขึ้นโดย

สถานศึกษา ดังนั้น แผนงานจึงถูกกำหนดขึ้นเพื่อผู้เรียนหรือสถาบันการศึกษาที่รับผิดชอบในการจัดโอกาสทางการศึกษาให้แก่ผู้เรียน

รุจิ ภูสาระ (2555, น.2) อธิบายถึงหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร คือ ประสบการณ์ทั้งหมดที่ผู้เรียนได้รับภายใต้การดำเนินกิจการที่โรงเรียนจัดให้

อุทุมพร จามรมาน (2555, น.7-8) กล่าวไว้ว่า หลักสูตร คือ สิ่งที่ผู้เรียนพึงได้รับและได้เรียนรู้จากการจัดมวลประสบการณ์และแผนการเรียนการสอนที่จัดให้แก่ผู้เรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บรรลุก่อให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนา ฝึกอบรมผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ พัฒนาความสามารถในการดำรงชีวิตเพื่อให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีและมีคุณภาพในอนาคต

อึ้ง บั้วศรี (2552, น.7) กล่าวไว้ว่า หลักสูตร คือ แผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดหมาย การจัดเนื้อหากิจกรรมและมวลประสบการณ์ ในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่างๆ ตามจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้

สรุปได้ว่า หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง แผนหรือแนวทางหรือข้อกำหนดของการจัดการศึกษาที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ โดยส่งเสริมให้แต่ละบุคคลพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตน รวมถึงลำดับขั้นของมวลประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติได้ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีชีวิตอยู่ในโรงเรียน ชุมชน สังคม และโลกอย่างมีความสุข

ความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตร

หลักสูตรเป็นหัวใจของการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการศึกษาความเข้าใจในเรื่องของหลักสูตรและการเรียนการสอน จะทำให้การจัดการศึกษาดำเนินไปด้วยดีแก่ตัวผู้เรียนเอง และช่วยให้ครูได้มีทิศทางและสิ่งกำหนดในการสอน ซึ่งนักวิชาการได้กล่าวถึงบทบาทผู้บริหารงานวิชาการในด้านการบริหารและพัฒนาหลักสูตรไว้ ดังนี้

ทาบา (Taba) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การเปลี่ยนแปลงปรับปรุงหลักสูตรอันเดิมให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ทั้งในด้านการวางจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาวิชา การเรียนการสอน การวัดผล ประเมินผล และอื่นๆ เพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายอันใหม่ที่วางไว้ การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบหรือเปลี่ยนแปลงทั้งหมด ตั้งแต่จุดมุ่งหมายและวิธีการ และการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรนี้จะมีผลกระทบกระเทือนทางด้านความคิดและความรู้สึกนึกคิดของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ส่วนการปรับปรุงหลักสูตร หมายถึง การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเพียงบางส่วน โดยไม่แปลงหลักสูตรเพียงบางส่วน โดยไม่เปลี่ยนแปลงแนวคิดพื้นฐาน หรือรูปแบบของหลักสูตร”

วิชัย วงศ์ใหญ่ (2552, น.90) ได้กล่าวไว้ว่า สถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่ทำให้หลักสูตรมีความเป็นจริงตรงตามความคาดหวังของหลักสูตรแกนกลาง คือ การพัฒนาผู้เรียน หน้าที่และภาระรับผิดชอบ

ที่จะต้องพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับภูมิสังคมแล้ว กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญที่สถานศึกษาจะต้องจัดทำให้เกิดประโยชน์ต่อการทำงาน ดังนี้

- 1) ช่วยให้การบริหารหลักสูตรสะดวกรวดเร็วขึ้น เพราะมองเห็นงาน ปัญหาของความซ้ำซ้อน และสามารถมอบหมายงานได้อย่างถูกต้อง
- 2) ช่วยให้ผู้บริหารสามารถนำเทคนิคต่างๆ มาใช้ในการปรับปรุงการทำงานให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าของงาน
- 3) ช่วยให้สถานศึกษาได้ขยายเติบโตและก้าวหน้า มองเห็นปัญหา ทำให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ได้ตามที่วางไว้
- 4) ช่วยส่งเสริมตัวบุคคลในการทำงาน การจัดหน่วยงาน การบริหารได้เหมาะกับบุคคลเพื่อให้บุคคลปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ
- 5) ช่วยให้ผู้บริหารได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ กระตุ้นให้บุคคลในองค์กรทำงานอย่างมีอิสระ และมีความคิดริเริ่ม
- 6) ช่วยในการจัดหมวดหมู่ของงาน ให้เป็นไปตามความเหมาะสมและรวดเร็ว
- 7) ช่วยให้มีผลการประเมินผลและติดตามผลการปฏิบัติงาน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, น.42) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ประกอบด้วยงานหลายอย่าง สิ่งสำคัญของงานด้านวิชาการ คือ งานบริหารหลักสูตรเป็นตัวกำกับงานของวิชาการ แม้ว่าหลักสูตรปัจจุบันจะใช้หลักสูตรระดับชาติที่เป็นแบบเดียวกันก็ตามแต่ความสามารถในการนำหลักสูตรไปใช้ในแต่ละสถานศึกษาจะแตกต่างกันไป การจัดโปรแกรมการศึกษาของแต่ละสถานศึกษาขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างในสถานศึกษานั้น เช่น บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ภาระทั้งผู้เรียนก็มีส่วนที่จะทำให้การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดโปรแกรมการศึกษาสำเร็จได้ด้วยดี

สุภนันท์ แก้วประไพ (2554, น.24) กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในส่วนของหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ดังต่อไปนี้

- 1) จัดหาหลักสูตรและเอกสารไว้ใช้ให้เพียงพอสำหรับการปฏิบัติงานของครู
- 2) แนะนำความรู้ผู้ร่วมงานในโครงการด้านการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนให้เข้าใจหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างและสิ่งสำคัญของหลักสูตรที่กำลังใช้อยู่
- 3) ให้มีการชี้แจง แนะนำ ทบทวนหลักสูตรและเอกสารหลักสูตรแก่ครูก่อนทำการสอน
- 4) ให้มีการสนทนา อภิปราย ประชุมหรือฟังการอภิปรายหรือการสนทนาเรื่องหลักสูตรร่วมกับผู้รู้หรือผู้เกี่ยวข้องในท้องถิ่น

5) จัดให้มีการผลิต จัดทำหลักสูตร เอกสารหลักสูตร คู่มือการใช้หลักสูตรให้ครบอย่างเพียงพอครบถ้วน และดูให้พร้อมที่จะใช้อยู่ตลอดเวลา

6) ชี้แจงเรื่องหลักสูตรการสอน แผนการสอน และนโยบายด้านการเรียนการสอน ตลอดจนสิ่งที่เกี่ยวข้องกับเรื่องหลักสูตรและการสอนตามแนวทางของโรงเรียนแก่ครูที่ย้ายมาใหม่หรือบรรจุใหม่ ให้เข้าใจและรับผิดชอบด้วยวิธีที่เป็นแบบแผนแน่นอน

7) จัดให้มีกรรมการตรวจสอบการใช้หลักสูตรประกอบการเรียนการสอนในโรงเรียนตั้งแต่ชั้นการเตรียมการสอนเป็นต้นไปจนถึงการวัดและประเมินผล

กมล ภูประเสริฐ (2555, น.9-10) ได้กล่าวว่า การบริหารและการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษาควรดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

1) การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางระดับประเทศที่ได้กำหนดเกี่ยวกับมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้โดยจัดเป็นกลุ่มๆ ไว้ การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางนี้มีประโยชน์ต่อสถานศึกษาตรงที่ช่วยให้บุคลากรของสถานศึกษาได้ศึกษาหลักสูตรแกนกลางโดยละเอียด เพื่อการทำมาตรฐานการเรียนรู้และสามารถเรียนรู้รายปี และรายภาคเรียนต่อไป นอกจากนี้จะช่วยให้เกิดแนวคิดที่ว่าสถานศึกษาจะมีแนวในการจัดทำมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับชุมชนและท้องถิ่นของตนเองในส่วนใดบ้าง

2) การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ทรัพยากร สภาพการดำรงชีวิตและปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกันกับชุมชนและท้องถิ่นโดยตรง แต่เนื่องจากมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรแกนกลางจะเขียนไว้ครอบคลุมค่อนข้างมาก ถ้าสถานศึกษาเห็นว่ามาตรฐานการเรียนรู้มีอยู่แล้วก็อาจกำหนดเฉพาะท้องถิ่นที่จำแนกตามช่วงชั้น

3) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นการนำผลงานในข้อ 1 และข้อ 2 มาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้รายปี กำหนดเวลาเรียนให้เหมาะสมสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ส่วนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จะต้องกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้รายภาค และกำหนดหน่วยกิตให้เหมาะสม

4) การจัดทำหน่วยการเรียนรู้โดยเฉพาะในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ต้องนำเอกสารสาระการเรียนรู้ตามข้อ 3 ที่เกี่ยวข้องกันนำมาบูรณาการเป็นหน่วยการเรียนรู้ย่อยๆ เพื่อสะดวกแก่การเรียนการสอนที่สัมพันธ์กัน แต่ละหน่วยการเรียนรู้จะประกอบด้วยมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้และเวลาเรียน ซึ่งรวมทุกหน่วยเข้าด้วยกันจะสมบูรณ์ตามหลักสูตรที่กำหนดไว้เป็นรายภาคและรายปี แต่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 ต้องทำเป็นรายวิชาจากนั้นยังต้องดำเนินงานอื่นๆ ตามที่กำหนดด้วย

ผู้บริหารนอกจากจะมีหน้าที่ในการบริหารด้านวิชาการแล้วยังต้องเป็นผู้ให้บริการนำหลักสูตรไปใช้ (รุจิ ภูสาระ, 2555, น.198) ซึ่งได้แก่

1) การบริหารจัดการห้องสมุด ให้เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าที่สำคัญที่สุดในโรงเรียนโดยจัดหาเอกสารอ้างอิง การใช้วิธีการสืบค้นที่ทันสมัย ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการอ่านเพื่อเชิญชวนให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน รู้จักค้นคว้าหาความรู้ได้ด้วยตนเอง

2) จัดหาแหล่งการเรียนรู้อื่นๆ ภายนอกสถานศึกษา เช่น จัดหาสื่อธรรมชาติแทนการใช้สื่ออุปกรณ์ราคาแพง รวมทั้งจัดหาภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยจัดเป็นทำเนียบเพื่อช่วยให้ครูได้มีโอกาสให้บุคลากรเหล่านี้เสริมสร้างความรู้ในสภาพจริงของท้องถิ่น

3) จัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ให้สวยงาม สะอาด น่าอยู่ปลอดภัย และปราศจากอบายมุข

4) จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองเป็นประจำเพื่อรับฟังความคิดเห็นผลการใช้หลักสูตร คือ พฤติกรรมและการปฏิบัติของนักเรียนที่เปลี่ยนแปลงไปจากการใช้หลักสูตร

5) จัดให้มีอาคารสถานที่ ห้องเรียนเฉพาะเท่าที่จะมีโอกาสจัดให้ เพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

6) จัดทำและจัดหาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนให้เหมาะสมตามที่หลักสูตรกำหนด

7) จัดสรรงบประมาณ โดยคำนึงถึงการใช้หลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าอาคารสถานที่

8) จัดโครงการในการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน ตั้งแต่ครู นักเรียน เจ้าหน้าที่ นักการภารโรง ให้เข้าใจในการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษา

องค์ประกอบของหลักสูตรที่สำคัญ มีดังนี้

1) เป็นเป้าประสงค์และนโยบายการศึกษา หมายถึง สิ่งที่รัฐต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในเรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษา

2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร หมายถึง ผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากเรียนจบหลักสูตรไปแล้ว

3) รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร หมายถึง ลักษณะและแผนผังที่แสดงการแจกแจงวิชาหรือกลุ่มวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์

4) จุดประสงค์ของวิชา หมายถึง ผลที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากที่ได้เรียนวิชานั้นไปแล้ว

5) เนื้อหา หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทักษะและความสามารถที่ต้องการให้มีส่วนร่วมทั้งประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับ

6) จุดประสงค์ของการเรียนรู้ หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ได้มีทักษะและความสามารถหลักจากที่ได้เรียนรู้เนื้อหาที่กำหนดไว้

7) ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน หมายถึง วิธีการจัดการการเรียนการสอนที่เหมาะสมและมีหลักเกณฑ์เพื่อให้บรรลุผลตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้

8) การประเมินผล หมายถึง การประเมินผลการเรียนรู้เพื่อใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและหลักสูตร

9) วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน หมายถึง เอกสารสิ่งพิมพ์ แผ่นฟิล์ม แถบวีดีทัศน์ ฯลฯ และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ รวมทั้งอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา เทคโนโลยีการศึกษา และอื่นๆ ที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอน

กล่าวโดยสรุปว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง เป็นกระบวนการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกประเภท ให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามความมุ่งหมายและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต้องใช้ความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งผู้บริหาร ผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดจนตัวผู้เรียน มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาก็จะต้องมีระบบการควบคุมคุณภาพในด้านการจัดการเรียนรู้และกระบวนการวัดและประเมินผล ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

การจัดกระบวนการเรียนการสอน เป็นภารกิจหลักของผู้บริหาร ดังนั้น ผู้บริหารส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน จัดโปรแกรมการศึกษา โดยมุ่งที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนของนักเรียนเป็นหลักให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียน ซึ่งตรงตามจุดมุ่งหมายการศึกษาที่ต้องเน้นไปที่ตัวเด็กซึ่งเป็นผลผลิตของสถานศึกษา และจะส่งต่อความเชื่อมั่นและความศรัทธาของผู้ปกครองมีการส่งบุตรหลานเข้ามาเรียน หากสถานศึกษาใดมีงานวิชาการก้าวหน้าสถานศึกษาก็จะมีชื่อเสียงเป็นที่นิยมเป็นที่ยอมรับ ซึ่งมีนักเรียนได้ให้แนวคิดเรื่อง การจัดกระบวนการเรียนการสอน ดังนี้

ไพบูลย์ แจ่มพงษ์ (2551, น.103) ได้สรุปแนวคิดของนักการศึกษาต่างประเทศหลายท่านเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่มีคุณภาพมากกว่าการเรียนการสอน ต้องทำให้นักเรียนเกิดความสนใจเป็นประการแรก โดยครูผู้สอนต้องนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ได้รับการรวบรวมเป็นระบบ จัดทำบันทึกการเปลี่ยนแปลงเรื่องที่ทันสมัย ใช้ภาษาที่เข้าใจได้ง่าย และมีความชัดเจน มีการนำเสนอตัวอย่างและภาพที่มีสีสันประกอบ มีการทบทวนกฎเกณฑ์ที่สำคัญเสมอๆ เนื้อหาของบทเรียนจะต้องง่ายต่อความเข้าใจ มีความสัมพันธ์กับความรู้เดิมของนักเรียน และสามารถหาสื่อประกอบการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาของบทเรียนได้ง่าย

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2552, น.2) ให้ความหมายเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของตนเองและได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่

สุมาลี จันทร์ชะลอ (2552, น.11) ได้กล่าวไว้ว่า กระบวนการเรียนการสอน เป็นการดำเนินการหรือจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดการเรียนการสอนจะเกิดประสิทธิภาพ ผู้สอนจะต้องจัดทำแผนการสอนเป็นอย่างดีและดำเนินการสอนตามแผนการสอนที่เตรียมไว้

ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2552, น.130) ได้อธิบายถึงหลักการสำคัญของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีดังนี้

1) กิจกรรมการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้นักเรียนเป็นผู้ค้นพบหรือสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

2) กิจกรรมการสอนที่ให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมและเกิดการเรียนรู้ขึ้น

3) เนื้อหาที่สอน เรื่องที่สอน กิจกรรมที่จัด เป็นสิ่งที่อยู่ในความสนใจของผู้เรียนสอดคล้องกับความต้องการเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

4) กิจกรรมที่จัดมีความสำคัญมีประโยชน์ต่อผู้เรียน เรียนแล้วนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

5) กิจกรรมการเรียนการสอนนั้นเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พูดคุยแลกเปลี่ยนงานกันทำ

เกษม วัฒนชัย (2555, น.14-15) ได้กล่าวถึง หลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีดังนี้

1) บุคคลที่จะเรียนรู้ สามารถเรียนรู้ได้ดีขึ้น เนื่องจากสามารถเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้หรือประสบการณ์เดิมที่มีอยู่แล้ว

2) บุคคลที่จะเรียนรู้ได้เฉพาะในสิ่งที่เขาสนใจหรือที่เขาต้องการ

3) พัฒนาความคิดไปพร้อมๆ กับกระบวนการเรียนรู้

4) การเรียนรู้ที่สำคัญที่สุด คือ การเรียนรู้ในวิธีการและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

วิชัย วงใหญ่ (2552, น.33) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้พัฒนาตนเองได้ ผู้เรียนทุกคนมีธรรมชาติที่แตกต่างกัน เพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายและได้รับมาตรฐานตามที่หลักสูตรกำหนดนั้น สถานศึกษาและครูผู้สอนควรจัดการเรียนรู้ตามแนวทาง ดังต่อไปนี้

- 1) ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง มีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์และเชื่อมโยงกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 2) ให้ผู้เรียนค้นพบตนเอง ค้นคว้า แสวงหาความรู้อย่างอิสระ
- 3) ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน
- 4) เปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้เลือกใช้วิธีการเรียนรู้หลากหลายและเหมาะสมกับตัวเอง
- 5) ให้ผู้เรียนได้ลงมือทำ ได้คิดเป็น มีทักษะกระบวนการความคิด การจัดการ และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข
- 6) ใช้สื่อที่หลากหลายรวมทั้งภูมิปัญญาไทยมาประยุกต์ใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้
- 7) จัดกิจกรรมและเนื้อหาที่ผสมผสานสาระความรู้ต่างๆ อย่างสมดุลในลักษณะของบูรณาการ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้แบบองค์รวมและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

หลักในการจัดการเรียนรู้เป็นเรื่องที่ผู้สอนจะต้องศึกษา วิเคราะห์ให้เข้าใจถึงสาระสำคัญ เลือกวิธีที่เหมาะสมและลงมือปฏิบัติให้เกิดผลกับผู้เรียนอย่างจริงจัง การจัดการเรียนรู้จะต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสม (สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542, น.122-123) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- 1) ด้านความรู้ ผู้สอนจะต้องวิเคราะห์ภารกิจในการสอนว่าจะจัดการเรียนรู้อย่างไรให้ผู้เรียนถึงจะเข้าใจความหมายของสิ่งที่จะเรียนรู้และโครงสร้างของความรู้ ประกอบด้วยข้อมูล ข้อเท็จจริง หลักการกฎเกณฑ์ไปจนถึงทฤษฎีอย่างมีลำดับขั้นตอน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีหลักในการเรียนรู้ อย่างไรก็ตามสถานศึกษาจะต้องกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้และผลการเรียนรู้ ตลอดจนสาระให้สอดคล้องกับมาตรฐานหลักสูตร เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาศักยภาพให้เป็นที่ไปตามเป้าหมายด้วย

- 2) ด้านคุณธรรม การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยครูให้ความรักความเมตตาต่อศิษย์จะทำให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง เกิดพลังในการเรียนรู้ กล้าคิดกล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น

- 3) ด้านกระบวนการเรียนรู้ การเรียนรู้ที่จะนำไปสู่การเน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด ควรเป็นการเรียนรู้เน้นกระบวนการมากกว่าเนื้อหา

- 4) การบูรณาการตามความเหมาะสม เนื่องจากการเรียนรู้สามารถเกิดได้ทุกที่และทุกโอกาส ทั้งการเรียนรู้ในห้องเรียนในสภาพแวดล้อมและในธรรมชาติ ผู้เรียนจำเป็นต้องใช้ปัญญาเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และบูรณาการเชื่อมโยงไปสู่ชีวิตจริง

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเป็นกระบวนการ โดยเน้นผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาข้อสรุปด้วยตนเอง ตามความสนใจ ความถนัดและศักยภาพของตนเอง

ทศนา แคมมณี (2552, น.120) ได้กล่าวถึง การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นตัวตั้ง โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับผู้เรียนและประโยชน์สูงสุดที่ผู้เรียนจะได้รับ มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างตื่นตัว และได้ใช้กระบวนการเรียนรู้ต่างๆ อันจะนำผู้เรียนไปสู่การเรียนรู้ที่แท้จริง ครูจะต้องปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ โดยการจัดการเรียนการสอนที่มีผู้เรียนเป็นสำคัญ และต้องคิดจัดเตรียมกิจกรรม/ประสบการณ์ที่จะเอื้อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อนำไปสู่การเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริงตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

กล่าวโดยสรุป การจัดการเรียนการสอนต้องผ่านการวิเคราะห์เนื้อหาของหลักสูตรวิเคราะห์ผู้เรียน และสภาพของท้องถิ่นเพื่อกำหนดเป็นรายละเอียดของเนื้อหาที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างบูรณาการ

กมล ภูประเสริฐ (2555, น.53) ได้กล่าวถึง ภารกิจในการบริหารการเรียนการสอนไว้ว่า ผู้บริหารต้องจัดให้มีการดำเนินงานตามภารกิจนั้นๆ หากดำเนินงานมีประสิทธิภาพและบังเกิดผลดี จะช่วยให้ในการเรียนการสอนและประเมินผลการเรียนเป็นไปอย่างถูกต้อง มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง ภาระในการบริหารการเรียนการสอนและการประเมินผลการเรียน มีดังนี้

- 1) การรวบรวมรูปแบบการเรียนการสอน กระบวนการเรียนการสอนเทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีลักษณะเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด หรือนเน้นการปฏิบัติจริงของผู้เรียนในสภาพชีวิตจริง และช่วยพัฒนาความสามารถด้านต่างๆ ของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง
- 2) การร่วมกันวิเคราะห์และกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับหน่วยการเรียนรู้ที่สถานศึกษาจัดทำขึ้น ในหน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วยอาจประกอบด้วยรูปแบบเทคนิคและกิจกรรมที่หลากหลาย แล้วแต่ความเหมาะสมที่จะทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ
- 3) การกำหนดความต้องการในเรื่องการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอนในหน่วยการเรียนรู้รายวิชานั้น เนื่องจากกิจกรรมจะมีลักษณะให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง สื่อการเรียนรู้จึงเป็นสื่อที่ผู้ใช้ปฏิบัติ ไม่ใช่สื่อที่ครูใช้สาธิตหรือแสดงให้ดู
- 4) การวิเคราะห์และกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้รายวิชาที่เป็นการประเมินตามสภาพจริง
- 5) การจัดทำแผนการสอนหรือแผนจัดการเรียนรู้ของผู้สอนแต่ละคน

6) การเตรียมการในเรื่องการเรียนการสอน ต้องมีการจัดหา จัดทำ จัดห้องต่างๆ ให้พร้อมในการใช้ มีรายการที่จะรู้ว่าสื่อหรือห้องนั้นๆ ใช้ตามแผนการสอนของใคร ในเวลาใด เพื่อการจัดการที่เหมาะสม

7) การเตรียมการเรื่อง ประเมินผลการเรียนจากการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้รายภาค/รายปี ของหน่วยการเรียนรู้

8) การติดตาม กำกับ และส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้ โดยการเยี่ยมชมสถานที่ที่มีการจัดกิจกรรม การประชุมปรึกษาหารือเป็นระยะ

9) การแก้ไขข้อบกพร่องในการเรียนการสอนโดยการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาผู้เรียน และการจัดกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งอาจจะมีการซ่อมเสริมเพื่อการเรียนรู้และการแนะแนว

10) การร่วมกันแก้ปัญหาการเรียนการสอนและการประเมินผลที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจทำได้โดยการประชุมปรึกษาหารือ

11) การรายงานผลการเรียนรู้ให้ผู้ปกครองและการรายงานผลของสถานศึกษาโดยรวมให้หน่วยงานต้นสังกัด และสาธารณชนได้ทราบ

12) การจัดระบบเก็บสิ่งที่รวบรวมและจัดทำขึ้นเป็นหมวดหมู่เพื่อสะดวกแก่การศึกษาและการใช้ประโยชน์

13) การประเมินจุดเด่น-จุดด้อยหรือข้อจำกัดของหลักสูตร เพื่อใช้เป็นข้อมูลส่วนหนึ่งในการประเมินต่อไป

14) การสร้างความภูมิใจให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา ด้วยการให้เห็นระบบการดำเนินงานที่เกิดจากความร่วมมือของบุคลากรแต่ละคน ความก้าวหน้าของสถานศึกษาโดยรวมที่พัฒนาขึ้นกว่าจุดเด่น เพื่อให้บุคลากรมีกำลังใจและเกิดความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานให้ได้ผลอย่างดียิ่ง

15) การกระตุ้นและส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนางานในหน้าที่อย่างสม่ำเสมอ โดยฝ่ายบริหารดำเนินการพัฒนางานของฝ่ายบริหารเป็นตัวอย่าง และเป็นแนวทางที่บุคลากรจะดำเนินการพัฒนางานตามฝ่ายบริหาร

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, น.151-164) ได้กล่าวไว้ว่า จุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาอยู่ที่การจัดกระบวนการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดและการดำเนินการด้านการเรียนการสอนจะเป็นไปด้วยดีก็ด้วยการวางแผนการบริหารงานด้วยความร่วมมือของบุคลากรในสถานศึกษา โดยเฉพาะครูอาจารย์ซึ่งเป็นตัวจักรสำคัญที่จะทำให้การเรียนการสอนมีคุณภาพ การจัดและการดำเนินการด้านการเรียนการสอน มีดังนี้

- 1) การจัดประมวลการสอน หลักสูตรได้กำหนดรายวิชาไว้จึงเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่ต้องดำเนินการโดยความร่วมมือจากฝ่ายวิชาการและครูอาจารย์ในการจัดประมวลการสอนเป็นรายวิชา
- 2) การจัดแผนการเรียน สถานศึกษาต้องจัดแผนการเรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกเรียนได้ตามความถนัด ตามความสนใจ และตามความสามารถ แผนการเรียนเป็นการกำหนดรายวิชาให้เรียน มีวิชาบังคับ วิชาเลือก และวิชาเลือกเสรีอย่างมีจุดมุ่งหมาย
- 3) การจัดตารางสอน ตารางสอนเป็นการกำหนดรายวิชาและเวลาเรียน โดยแสดงรายละเอียดประจำวันตลอดสัปดาห์
- 4) การจัดชั้นเรียน การจัดชั้นเรียนในระดับการศึกษาขั้นต้นจะแบ่งกลุ่มนักเรียนได้ ดังนี้
  - (4.1) การจัดกลุ่มความรู้ความสามารถของนักเรียน
  - (4.2) การจัดแบ่งตามรายชื่อ
  - (4.3) จัดตามวิชาที่เป็นความสามารถพิเศษที่นักเรียนลงทะเบียนเรียน
  - (4.4) จัดแบบผสมผสาน
- 5) การจัดครูอาจารย์เข้าสอน เป็นงานของฝ่ายวิชาการการพิจารณาตามความเหมาะสมและถูกต้องจึงเป็นสิ่งจำเป็น
- 6) การสอนซ่อมเสริม เป็นการสอนกรณีพิเศษเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน
- 7) การเลือกตำราเรียน โดยทั่วไปสถานศึกษาจะใช้ตำราเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ใช้ นอกเหนือจากนั้นเรียกว่าหนังสืออ่านประกอบ ซึ่งสถานศึกษาจะใช้ได้
- 8) คู่มือครูในงานวิชาการเป็นเครื่องมือช่วยครูอาจารย์ที่จะได้เป็นแนวทางในการปฏิบัติการด้านวิชาการในสถานศึกษา เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
- 9) การจัดทำคู่มือให้นักเรียนนักศึกษา เป็นเอกสารที่สถานศึกษาจัดทำโดยเฉพาะในวันลงทะเบียนเพื่อเป็นแนวทางได้เข้าใจถึงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนการปฏิบัติตนได้ถูกระเบียบของสถานศึกษาในเรื่องต่างๆ
- 10) การจัดห้องศูนย์ควบคุม การเรียนการสอนทางวิชาการ เป็นห้องที่เป็นศูนย์กลางเกี่ยวกับข่าวสารและสารสนเทศของงานด้านวิชาการในสถานศึกษา จะเป็นศูนย์กลางที่อำนวยความสะดวกในด้านการเรียนการสอนสามารถติดตามทางด้านวิชาการได้

กล่าวโดยสรุป การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นความสำคัญของผู้เรียนเป็นหลัก มีกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายที่ควรได้รับการฝึกฝนและพัฒนาให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี มีเป้าหมายหลักสูตรที่ชัดเจนและพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา คือ สิ่งที่ส่งเสริม พัฒนาระบบการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างรอบด้าน จนเต็มศักยภาพและเป็นการเรียนรู้ที่มีความยั่งยืนซึ่งจะต้องมีความหลากหลาย เน้นสื่อที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ผู้เรียนและผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาขึ้นมาเอง หรืออาจจะนำสื่อต่างๆ ที่มีอยู่รอบตัวและในระบบสารสนเทศมาใช้ในการเรียนรู้ โดยใช้วิจารณ์ญาณในการเลือกใช้สื่อเพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนมีประสิทธิภาพสูงสุด

หลักการ และแนวคิดสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น.20)

- 1) เน้นสื่อเพื่อการค้นคว้าด้วยตนเอง
- 2) ครูผู้สอน ผู้เรียนสามารถจัดทำและพัฒนาขึ้นได้เอง
- 3) ใช้สื่อที่มีความหมาย สอดคล้องกับธรรมชาติของกลุ่มสาระการเรียนรู้ วิธีการเรียนรู้และศักยภาพของผู้เรียน

ความสำคัญของสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น.21)

- 1) ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความคิดรวบยอดได้ง่ายและรวดเร็วยิ่งขึ้น
- 2) ช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นสิ่งที่กำลังเรียนรู้ได้อย่างเป็นรูปธรรม และเป็นกระบวนการ
- 3) ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง
- 4) สร้างสภาพแวดล้อมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่แปลกใหม่ น่าสนใจและกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความอยากรู้อยากเห็น
- 5) ส่งเสริมการมีกิจกรรมร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน
- 6) เกื้อหนุนผู้เรียนที่มีความสนใจและความสามารถในการเรียนรู้ที่ต่างกันให้มีโอกาสการเรียนรู้ที่เท่าเทียมกัน

- 7) ช่วยให้ผู้เรียนบูรณาการสาระการเรียนรู้ต่างๆ ให้เชื่อมโยง
- 8) ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 9) ช่วยให้ผู้เรียนได้รับการเรียนรู้ในหลายมิติจากสื่อที่หลากหลาย
- 10) เชื่อมโยงโลกที่อยู่ไกลตัวผู้เรียน ให้เข้ามาสู่การเรียนรู้ของผู้เรียน

กระบวนการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น.37)

- 1) กำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนา

- 2) ศึกษาและกำหนดคุณลักษณะของผู้เรียน
- 3) มีความรู้และประสบการณ์เป็นอย่างไร
- 4) กำหนดและวิเคราะห์เนื้อหาสาระ
- 5) กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
- 6) กำหนดรูปแบบและวิธีการประเมิน
- 7) กำหนดวิธีการและแนวทางการพัฒนา
- 8) กำหนดแหล่งข้อมูลที่สนับสนุนการพัฒนา
- 9) ยกร่างและพัฒนาตามรูปแบบและวิธีการที่กำหนดไว้ในแผน
- 10) ทดสอบคุณภาพของสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่พัฒนาต้นแบบ
- 11) ปรับปรุงแก้ไขสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่พัฒนาต้นแบบ
- 12) นำสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่พัฒนาสมบูรณ์ไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย

การที่ผลักดันในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาประสบความสำเร็จและมีประสิทธิผล ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น.36)

- 1) ศึกษา วิเคราะห์ ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการ
  - 2) ส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน
  - 3) จัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางานด้านวิชาการ
  - 4) ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาและการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนและพัฒนางานด้านวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ชุมชน ครอบครัวยุติการหน่วยงาน และสถาบันอื่น
  - 5) การประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- กล่าวโดยสรุป การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง การจัดหา จัดทำ ปรับปรุงสิ่งที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้ครูและนักเรียนได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีความหมาย มีวัตถุประสงค์อย่างเพียงพอ และมีวิธีการ เทคนิคที่เป็นไปได้อย่างชัดเจน
- ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ฉบับแก้ไขปรับปรุง พุทธศักราช 2545 หมวด 6 มาตรา 48 ระบุให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบกระบวนการบริหาร การศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญสูงสุดที่นำมาซึ่งความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จึงจำเป็นต้องดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในผสมผสานอยู่ในกระบวนการบริหาร และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามปกติของ

สถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนเป็นไปอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ซึ่งจะเป็นความเชื่อมั่นแก่สาธารณชนที่มีต่อสถานศึกษาในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐาน

การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เป็นยุทธศาสตร์เชิงรุกที่เน้นการวางแผนและเตรียมการป้องกันล่วงหน้าก่อนที่ปัญหาจะเกิดขึ้น ไม่ใช่การแก้สถานการณ์เฉพาะหน้าเพื่อตอบสนองต่อปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, น.7 และ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น.17)

กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา มี 8 ระดับ คือ (สำนักงานรับรองมาตรฐานการประเมินคุณภาพการศึกษา, 2556, น.9)

- 1) การจักระบบบริหารและสารสนเทศ
- 2) การพัฒนามาตรฐานการศึกษา
- 3) การทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 4) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 5) การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา
- 6) การประเมินคุณภาพการศึกษา
- 7) การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี
- 8) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน

1) ชั้นเตรียมการ

- (1.1) การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร โดยการสร้างความตระหนัก พัฒนาความรู้และทักษะ
- (1.2) แต่งตั้งกรรมการที่รับผิดชอบ

2) ชั้นดำเนินการ

(2.1) วางแผนการปฏิบัติงาน เช่น กำหนดเป้าหมาย จัดลำดับความสำคัญของเป้าหมาย กำหนดแนวทางการดำเนินการ กำหนดระยะเวลากำหนดงบประมาณ เป็นต้น

(2.2) การดำเนินการตามแผน เช่น ส่งเสริม สนับสนุน อำนวยความสะดวก นิเทศติดตาม

(2.3) ชั้นตรวจสอบประเมินผล เช่น วางกรอบการประเมิน จัดทำจัดทำเครื่องมือ เก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล การแปลความหมาย

(2.4) ชั้นนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน เช่น ปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากร วางแผนในระยะต่อไป จัดทำข้อมูลสารสนเทศ เป็นต้น

บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา มีดังนี้ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น.37)

- 1) จัดระบบโครงสร้างองค์การ ให้รองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- 2) กำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา และตัวชี้วัดของกระทรวง เป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่การศึกษา หลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
- 3) วางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา
- 4) ดำเนินการพัฒนางานตามแผนและติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง
- 5) ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น ในการปรับปรุงและพัฒนา ระบบประกันคุณภาพภายใน และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
- 6) ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา
- 7) ประสานงานกับสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาและประเมินคุณภาพการศึกษา ในการประเมินสถานศึกษาเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

กล่าวโดยสรุป การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการที่บุคลากรของโรงเรียนทุกฝ่ายร่วมกันวางแผน กำหนดเป้าหมาย วิธีการ แนวทาง โดยมุ่งหวังให้การบริหารจัดการของโรงเรียนมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น

2.3 บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่กำหนดขึ้นตามโครงสร้างใหม่ของกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2546 และตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2553 เรื่อง การกำหนดและแก้ไขเปลี่ยนแปลงเขตพื้นที่การศึกษาเป็นเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ซึ่งได้กำหนดให้สำนักเขตพื้นที่ศึกษานนทบุรี เขต 2 เปลี่ยนแปลงเป็นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ซึ่งเป็น 1 ใน 225 เขตพื้นที่การศึกษา อยู่ภายใต้สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จาก 1 ใน 5 องค์กรหลัก ของกระทรวงศึกษาธิการ ตามโครงสร้างใหม่มีภาระหน้าที่รับผิดชอบดูแลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุกระดับที่ต่ำกว่าปริญญาตรีภายในเขตพื้นที่การศึกษา ยกเว้นสถานศึกษาของรัฐบางประเภทที่มีกฎหมายเฉพาะให้อยู่

ภายใต้สังกัดอื่น เช่น สถานศึกษาของรัฐระดับอาชีวศึกษา โรงเรียนเทศบาล โรงเรียนเฉพาะทางที่จัดการศึกษาพิเศษ ฯลฯ ซึ่งในเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรี มีการแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ออกเป็น 2 เขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 มีขอบข่ายการรับผิดชอบดูแลการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาของจังหวัดนนทบุรี เขต 2 ซึ่งประกอบด้วยพื้นที่ 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอบางใหญ่ อำเภอบางบัวทอง อำเภอไทรน้อย และอำเภอปากเกร็ด มีสถานศึกษาในสังกัด จำนวนทั้งสิ้น 63 แห่ง

แผนยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2

วิสัยทัศน์

องค์กรคุณภาพ บริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศ บนพื้นฐานความเป็นไทย

พันธกิจ

1) จัด ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงเสมอภาคและมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาชาติ

2) จัด ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมตามหลักสูตรและค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ

3) พัฒนาระบบการบริหารจัดการองค์กรสู่ความเป็นเลิศโดยมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน
เป้าประสงค์

1) ผู้เรียนทุกระดับมีพัฒนาการเหมาะสมตามช่วงวัย และมีคุณภาพตามมาตรฐานและทักษะการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21

2) ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรและสอดคล้องกับค่านิยมหลักประการ เหมาะสมตามช่วงวัย

3) ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพทั่วถึงและเสมอภาค

4) ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษามีสมรรถนะตรงตามสายงานโดยมุ่งเน้นการปฏิบัติงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย

5) สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีและระบบข้อมูลสารสนเทศทันสมัยเพื่อการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

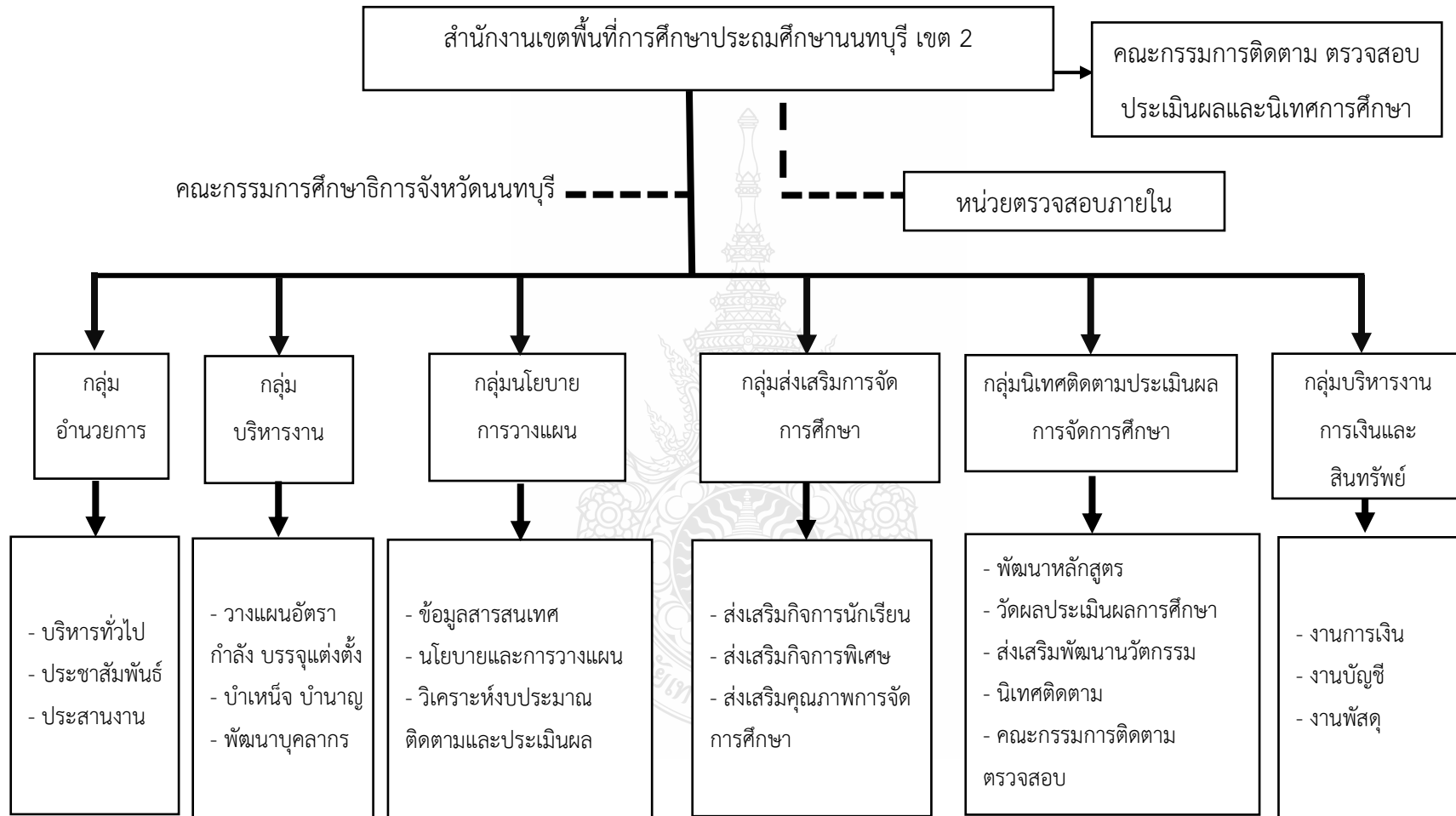
6) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีความเข้มแข็งและมีกลไกการขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน

กลยุทธ์

- 1) เสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม บนพื้นฐานความเป็นไทย
- 2) พัฒนาคุณภาพผู้เรียนและส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันสู่ความเป็นเลิศ
- 3) พัฒนาคู่มือบริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ
- 4) เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ
- 5) ส่งเสริมการสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- 6) พัฒนาระบบการบริหารจัดการองค์กรสู่ความเป็นเลิศโดยการบริหารแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

โครงสร้างการบริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2

ภาพที่ 2.1 โครงสร้างการบริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6.1 งานวิจัยในประเทศ

เกื้อกุล แสงพริ้ง (2553) ได้ศึกษาความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 โดยการเปรียบเทียบความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน และศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา และประสบการณ์ในการบริหารแตกต่างกัน มีความเป็นผู้นำทางวิชาการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ปราณี พงษ์สุวรรณ (2551, น.98) ได้ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการเพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาระดับประถมศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียน ระดับการศึกษา และประสบการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 โดยภาพรวมรายด้านและรายข้อในแต่ละด้านทุกด้าน มีการปฏิบัติอยู่ระดับมาก การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาระดับประถมศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกัน โรงเรียนขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้บริหาร พบว่า แตกต่างกันโดยภาพรวมและไม่แตกต่างกันเป็น รายด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละด้านพบว่า ส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการวางแผนวิชาการในเรื่องการจัดทำแผนงาน โครงการ และการมอบหมายบทบาทในการปฏิบัติงาน และด้านการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ในเรื่องการนำผลการประเมินไปใช้ในการแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และจำแนกตามประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา พบว่า ไม่แตกต่างกันโดยภาพรวมแต่แตกต่างกันในด้านการจัดการหลักสูตรสถานศึกษา การนิเทศ การศึกษาและการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

นุกูล เวศสุวรรณ (2550, บทคัดย่อ) การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อการบริหารวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของกลุ่มโรงเรียนสตึก 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนสตึก 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ต่อการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนสตึก 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวมอยู่ระดับมาก ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนสตึก 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบจำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ โดยรวมและรายด้าน พบว่า ไม่ต่างกัน

ลิขิต เศรษฐบุต (2551, น.145-147) ได้ศึกษาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ต่างกัน พบว่า 1) บทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีขนาดสถานศึกษาขนาดต่างกัน โดยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง สามารถเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรกได้ ดังนี้ ด้านกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ รองลงมาคือ ด้านการประสานงานการบริหารงานวิชาการ และด้านการส่งเสริมและสนับสนุนในงานวิชาการ และด้านการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลและรายงานผลการประเมินงานวิชาการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด และ 2) เปรียบเทียบบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ทั้ง 5 ด้าน แยกตามประสบการณ์ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) เปรียบเทียบบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ทั้ง 5 ด้าน แยกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่สอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กิตติ สุรวีทย์; คมกฤษ พุ่มทอง และ เรณู วงศ์แก้ว (2551, น.82-85) ได้ศึกษา เรื่องการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตากสินและกลุ่มมหาสวัสดิ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตากสินและกลุ่มมหาสวัสดิ์ ผลการศึกษาพบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตากสินและกลุ่มมหาสวัสดิ์ ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ ด้านการเรียนการสอน ด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ด้านวัดผลและประเมินผล ด้านนิเทศการศึกษา โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านนิเทศการศึกษา และด้านวัดผลและประเมินผลอยู่ในระดับน้อยที่สุด ส่วนปัญหาในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ส่วนใหญ่ที่พบคือ ขาดการสำรวจความต้องการ และปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตร ขาดการส่งเสริม และจงใจให้ครูใช้วิธีการสอนแบบใหม่ๆ หลาววิธีตามลักษณะวิชาหรือกลุ่มสาระการเรียนรู้ ขาดการสร้างสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย มีคุณภาพตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ขาดการจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และศึกษาดูงานด้านการวัดผลในโรงเรียนที่ใช้หลักสูตร

เดียวกัน และยังขาดการประเมินผลจากการนิเทศแล้วนำข้อมูลมาปรับปรุงระบบการนิเทศให้ได้เป็นรูปธรรม

สุพัตรา บุญปาน (2553, น.101-105) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ผลการศึกษาพบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน สามารถเรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านประชุมอบรมทางวิชาการ ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านวัสดุประกอบหลักสูตร ห้องสมุด และด้านการนิเทศการศึกษา

สุธภา กลุมนุกูล (2553, น. 84-85) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับความผูกพันต่อองค์กรของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับและเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน และความผูกพันต่อองค์กรของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ และขนาดโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า 1) ครูที่มีประสบการณ์น้อย ประสบการณ์ปานกลาง และประสบการณ์มากและปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อการบริการงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา อยู่ในระดับมาก 2) ครูที่มีประสบการณ์น้อย ประสบการณ์ปานกลาง และประสบการณ์มาก มีความคิดเห็นต่อการบริการงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ไม่แตกต่างกัน 3) ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อการบริการงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความคิดเห็นต่อการบริการงานวิชาการแตกต่างกัน

วรรณเพ็ญ พิสุทธิพงษ์ (2553, น.69-72) ได้ศึกษาเรื่อง การบริการงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเขาฉกรรจ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอเขาฉกรรจ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา คือ ข้าราชการครูผู้สอนในอำเภอเขาฉกรรจ์ ผลการศึกษาพบว่า 1) การบริการงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเขาฉกรรจ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดย

ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำได้ ดังนี้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาการเรียนรู้อ ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านแนะแนวการศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการแก่บุคคลครอบครัว องค์กรหน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 2) การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเขาฉกรรจ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยรวมไม่แตกต่างกัน 3) การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเขาฉกรรจ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ของข้าราชการครู โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ไกรวัลย์ รัตนะ (2557, น.76-86) ได้ศึกษาบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และรายงานผลการประเมินงานวิชาการ อยู่ระดับปานกลาง 2) ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันตามสถานภาพ วุฒิการศึกษา และการปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ไม่แตกต่างกันตามประสบการณ์ในการทำงาน 3) ปัญหาที่พบในการบริหารงานวิชาการ คือ สถานศึกษามีกำหนดนโยบายแผนงานโครงการ แต่ในทางปฏิบัติสามารถปฏิบัติได้ครอบคลุมทุกด้าน และไม่สามารถกระจายงานให้เท่าเทียมกัน ระบบการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินสถานศึกษายังไม่ชัดเจน ขาดความต่อเนื่อง โดยมีข้อเสนอแนะ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการต่างๆอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริงได้อย่างชัดเจน และให้ความสำคัญกับทุกฝ่ายงานอย่างเท่าเทียมกันตลอดจนจัดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบ ติดตาม และรายงานผลการประเมินอย่างต่อเนื่อง

2.7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

มินูดิน (Mindin, 1987, p.2403A อ้างถึงใน บุญเลิศ รอดเชื้อ, 2547, น.75) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาททางวิชาการของผู้บริหารในรัฐชวา ประเทศมาเลเซีย ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารมีหน้าที่เป็นหลักในการประเมินโครงการของโรงเรียน สนับสนุนให้ผู้ร่วมงานมีการศึกษาและ

ประสบการณ์เพิ่มขึ้นกำหนดวัตถุประสงค์ของโรงเรียนอย่างชัดเจน ควบคุมโครงการและกิจกรรมอื่นๆ ทั้งหมดของโรงเรียน รู้และเข้าใจกฎข้อบังคับในการเรียนรายวิชาต่างๆ

เอก (Agthe, 1980, p.59 อ้างถึงใน สุทิน ทดแทน, 2551, น.51) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการรับรู้บทบาทหน้าที่บริหารสถานศึกษาและครูในงานวิชาการ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานอื่นๆ มากเกินไป ผู้บริหารและครูยอมรับว่าการปรับปรุงการเรียนการสอนต้องทำร่วมกันและผู้บริหารจะต้องเปลี่ยนจากผู้สั่งการมาเป็นผู้ประสานงาน

เรโนลด์ (Reynolds, 1998, p.32 อ้างถึงใน สุริยันต์ อินทเจริญศานต์, 2552, น.25) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมตัดสินใจของครูกับความพึงพอใจของครูในโรงเรียน ประถมศึกษาที่บริหารงานวิชาการในระบบการศึกษาของ Mid Atlantic ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมแล้ว ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง แต่เมื่อวิเคราะห์แต่ละด้านพบว่า ครูมีส่วนร่วมมากที่สุดในด้านหลักสูตรการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ครูมีส่วนร่วมน้อยที่สุดในด้านงบประมาณและความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน ครูต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้านหลักสูตรการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนปานกลาง ครูต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจน้อยที่สุดในด้านงบประมาณและความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน สำหรับความแตกต่างของการมีส่วนร่วมที่เป็นจริง (Actual) พบว่า แตกต่างกัน โดยด้านที่แตกต่างกันมากที่สุด คือ ด้านนโยบาย และหลักสูตรการสอน โดยปกติแล้วการที่ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสูงจะทำให้ความพึงพอใจในงาน ความพึงพอใจในกลุ่มและความผูกพันต่อเป้าหมายขององค์การสูงตามไปด้วย ผู้วิจัยเสนอแนะว่า ควรมีการทำความเข้าใจความต้องการของครู ควรเปิดโอกาสให้ครูร่วมในกระบวนการตัดสินใจและควรสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

เชสเตอร์ (Chester, 1965, p.67 อ้างถึงใน วิทยา นุ่มโหมม, 2553, น.46) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารการศึกษาทั่วประเทศของสหรัฐอเมริกา พบว่า พฤติกรรมทำให้การบริหารวิชาการของผู้บริหารมีประสิทธิภาพสูง เนื่องจากการส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผน การจัดอบรม สาธิตการสอน เพื่อให้ครูผู้สอนมีความคุ้นเคยกับวิธีสอนแบบต่างๆ จัดอภิปรายปัญหา การจัดการปรับปรุงการสอน จัดโครงการให้ครูผู้สอนในสถานศึกษาสลับเปลี่ยนเยี่ยมชั้นเรียนและสังเกตการณ์การสอน ให้ครูผู้สอนมีเวลาสำหรับสอนมากขึ้น มีส่วนร่วมในการเลือกโสตทัศนศึกษา วัสดุอุปกรณ์การสอน มีการอบรมความรู้เกี่ยวกับวิชาการศึกษาเพิ่มเติมแก่ครูผู้สอน ส่งเสริมให้ครูผู้สอนอ่านหนังสือหรือบทความเกี่ยวกับวิชาครูเพื่อปรับปรุงเทคนิคการสอน

จากเอกสารงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญในการบริหารงานในระดับโรงเรียนประถมศึกษา และมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำทางวิชาการแก่ครูภายในโรงเรียน การปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการนำไปสู่การวางแผนการปรับปรุงพัฒนาการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา พัฒนาครูนักเรียนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนวิธีการวิจัย ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้างานบริหารงาน 4 ฝ่าย ในสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2561 รวมทั้งสิ้นจำนวน 190 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้างานบริหารงาน 4 ฝ่าย ในสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2561 รวมทั้งสิ้นจำนวน 130 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งมี 2 ตอน คือ แบบสอบถามด้านสถานภาพของผู้บริหารสถานศึกษา และแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะแบบสำรวจรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีการของ ลิเคิร์ต (Likert) โดยให้คะแนนแต่ละข้อ (Best and Khan, 1993, p.47) ดังนี้

- 5 หมายถึง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

- 1) การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนโดยศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม
- 2) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 3) สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ใน 4 ด้าน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
- 4) นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข
- 5) นำแบบสอบถามที่ได้รับความเห็นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง จำนวน 5 ท่าน โดยวิธีการตัดสินพิจารณาเป็นรายข้อตามดัชนีความสอดคล้อง IOC ในแต่ละข้อตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป
- 6) นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขและนำไปทดลองใช้กับประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน
- 7) จัดทำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 1) ติดต่อขอหนังสือจากงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 เพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัย

2) นำแบบสอบถามพร้อมสำเนาหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยส่งสถานศึกษา เพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม

3) กำหนดวันในการเก็บรวบรวมแบบสอบถามและผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ

2) นำแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ตรวจให้คะแนน ตอนที่ 1 และ ตอนที่ 2 ตามเกณฑ์ที่กำหนดและนำข้อมูลเข้าโปรแกรมสำเร็จรูป

3) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ในด้านเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ด้านการบริหาร โดยใช้การคำนวณค่าร้อยละ (Percentage)

4) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 โดยหาค่าเฉลี่ยแล้วนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมายช่วงคะแนน ดังนี้ (พิมลพรรณ เพชรสมบัติ, 2561)

4.51-5.00 หมายถึง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารอยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารอยู่ในระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.6.1 สถิติพื้นฐาน

1) ร้อยละ (%)

2) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4) การวิเคราะห์การเปรียบเทียบ โดยใช้ t-test

5) การวิเคราะห์ความแปรปรวน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 และเพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ด้านการบริหาร ผู้วิจัยกำหนดเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตารางและแบบบรรยาย เพื่อความสะดวกและความกระชับ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยสถิติ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ด้านการบริหาร

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยสถิติ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยสถิติ โดยแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ปรากฏดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ด้านการบริหาร จำนวน 130 คน

ข้อมูลทั่วไป		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	1.1 ชาย	50	38.47
	1.2 หญิง	80	61.53
	รวม	130	100.0
ระดับการศึกษา	2.1ปริญญาตรี	100	76.92
	2.2ปริญญาโท	28	21.54
	2.3ปริญญาเอก	2	1.54
	รวม	130	100.0
ประสบการณ์การทำงาน	3.1 1-5 ปี	22	16.93
	3.2 6-10 ปี	80	61.53
	3.3 11 ปีขึ้นไป	28	21.54
	รวม	130	100.0

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศหญิง จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 61.53 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 76.92 และประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี จำนวน 80 คิดเป็นร้อยละ 61.53

ตอนที่ 2 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ปรากฏดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 รายด้าน

การบริหารงานวิชาการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการบริหารงาน วิชาการของผู้บริหาร	อันดับที่
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.68	.83	มาก	3
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	3.97	.43	มาก	1
3. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	2.81	1.13	ปานกลาง	4
4. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	3.82	.57	มาก	2
รวม	3.57	.74	มาก	

จากตารางที่ 4.2 พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.98$) รองลงมา การบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=3.82$) และการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}=2.81$)

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
ในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2
ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	n=84		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีกระบวนการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกประเภท	2.98	2.11	ปานกลาง	6
2. ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามความมุ่งหมายและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้	4.15	.57	มาก	2
3. ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.83	.77	มาก	4
4. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดจนตัวผู้เรียน มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	3.05	.21	ปานกลาง	5
5. ผู้บริหารจัดให้มีระบบการควบคุมคุณภาพในการจัดการเรียนรู้และกระบวนการวัดและประเมินผล	4.20	.55	มาก	1
6. ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น	3.86	.76	มาก	3
รวม	3.68	.83	มาก	

จากตารางที่ 4.3 พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารจัดให้มีระบบการควบคุมคุณภาพในการจัดการเรียนรู้และกระบวนการวัดและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}=4.20$) รองลงมา ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามความมุ่งหมายและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ($\bar{X}=4.15$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีกระบวนการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกประเภท ($\bar{X}=2.98$)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
ในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2
ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	n=84		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา	4.48	.50	มาก	1
2. ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความสำคัญ	3.01	.11	ปานกลาง	3
3. ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย	4.20	.55	มาก	2
4. ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนได้รับการฝึกฝนและพัฒนาให้เกิดการเรียนรู้ตรงตามเป้าหมายหลักสูตร	4.20	.55	มาก	2
รวม	3.97	.43	มาก	

จากตารางที่ 4.4 พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.98$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}=4.48$) รองลงมา ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย ($\bar{X}=4.20$) ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนได้รับการฝึกฝนและพัฒนาให้เกิดการเรียนรู้ตรงตามเป้าหมายหลักสูตร ($\bar{X}=4.20$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความสำคัญ ($\bar{X}=3.01$)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
ในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2
ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา	n=84		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดหาสิ่งที่จะช่วยส่งเสริมสนับสนุนในการจัดการเรียนการสอน	3.86	.76	มาก	1
2. ผู้บริหารอำนวยความสะดวกให้ครูและนักเรียนได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้	1.68	.47	น้อย	5
3. ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีวัสดุ อุปกรณ์อย่างเพียงพอ	2.38	1.21	น้อย	4
4. ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีวิธีการ พัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา อย่างมีประสิทธิภาพ	3.15	1.12	ปานกลาง	2
5. ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนเทคนิคที่จำเป็นในการใช้สอนนวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	2.98	2.11	ปานกลาง	3
รวม	2.81	1.13	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.5 พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดหาสิ่งที่จะช่วยส่งเสริมสนับสนุนในการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.86$) รองลงมา ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีวิธีการ พัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X}=3.15$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารอำนวยความสะดวกให้ครูและนักเรียนได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X}=1.68$)

ตารางที่ 4.6 คะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของการบริหารงานวิชาการของ
ผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นนทบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา	n=84		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ผู้บริหารมีการจัดระบบโครงสร้างองค์การ เกี่ยวกับ ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.16	.57	มาก	2
2. ผู้บริหารมีการจัดผู้รับผิดชอบ เกี่ยวกับระบบการ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	3.83	.77	มาก	4
3. ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีการวางแผนพัฒนา ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	3.05	.21	ปานกลาง	5
4. ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีการดำเนินงานตาม แผนพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.20	.55	มาก	1
5. ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีการประเมินผล การดำเนินงานตามแผนพัฒนาระบบประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา	3.86	.76	มาก	3
รวม	3.82	.57	มาก	

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.82$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้มีการดำเนินงานตามแผนพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.20$) รองลงมา ผู้บริหารมีการจัดระบบโครงสร้างองค์การเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา ($\bar{X}=4.16$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีการวางแผน พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X}=3.05$)

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอ
บางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2

ตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
ในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2
จำแนกตามเพศ

การบริหารงานวิชาการ	เพศ				t	sig.
	ชาย		หญิง			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.68	0.39	3.87	0.46	85.60	3.21
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	3.97	0.30	3.67	0.51	120.13	2.70
3. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา	2.81	0.56	3.99	0.39	45.94	1.80
4. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	3.82	0.35	3.68	0.64	100.99	2.93
รวม	3.57	0.40	3.80	0.50		

ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของ
ผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
ในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2
จำแนกตามระดับการศึกษา รายด้าน

n=84

การบริหารงานวิชาการ	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	sig.
1. ด้านการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.35	2	0.18	1.13	0.33
	ภายในกลุ่ม	12.53	128	0.16		
	รวม	12.88	129			
2. ด้านการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	0.00	2	0.00	0.02	0.98
	ภายในกลุ่ม	7.62	128	0.09		
	รวม	7.63	129			
3. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.85	2	0.43	1.37	0.26
	ภายในกลุ่ม	25.22	128	0.31		
	รวม	26.07	129			
4. ด้านการพัฒนาระบบ ประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.21	2	0.10	0.86	0.43
	ภายในกลุ่ม	9.76	128	0.12		
	รวม	9.97	129			

ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงาน
วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษ
นนทบุรี เขต 2 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
ในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2
จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน รายด้าน

n=84

การบริหารงานวิชาการ	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	sig.
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	.259	1	.26	1.68	.198
	ภายในกลุ่ม	12.618	128	.15		
	รวม	12.877	129			
2. ด้านการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	.033	1	0.03	.36	.55
	ภายในกลุ่ม	7.59	128	0.09		
	รวม	7.62	129			
3. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2.0	1	2.0	6.8	.07
	ภายในกลุ่ม	24.07	128	0.2		
	รวม	26.07	129			
4. ด้านการพัฒนาระบบ ประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.12	1	0.12	1.0	.32
	ภายในกลุ่ม	9.85	128	0.12		
	รวม	9.97	129			

ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 และเพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 สามารถสรุปได้ดังนี้

5.1.1 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อีกมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.98$) รองลงมา การบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.82$) และการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาคู่มือ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 2.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของแต่ละด้าน พบว่า

1) การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารจัดให้มีระบบการควบคุมคุณภาพในการจัดการเรียนรู้อีกและกระบวนการวัดและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.20$) รองลงมา ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามความมุ่งหมายและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ($\bar{X} = 4.15$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกประเภท ($\bar{X} = 2.98$)

2) การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อีก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดทำ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.48$) รองลงมา ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.20$) ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนได้รับการฝึกฝนและพัฒนาให้เกิดการเรียนรู้ตรงตามเป้าหมายหลักสูตร ($\bar{X} = 4.20$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความสำคัญ ($\bar{X} = 3.01$)

3) การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดหาสิ่งที่จะช่วยส่งเสริมสนับสนุนในการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.86$) รองลงมา ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีวิธีการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 3.15$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารอำนวยความสะดวกให้ครูและนักเรียนได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 1.68$)

4) การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีการดำเนินงานตามแผนพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.20$) รองลงมา ผู้บริหารมีการจัดระบบโครงสร้างองค์การเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.16$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีการวางแผนพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.05$)

5.1.2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน สรุปได้ดังนี้

1) ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2) ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3) ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.2 อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 มีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

5.2.1 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารให้ความสำคัญในการบริหารวิชาการมาก เพราะเป็นหัวใจในการพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น โดยในด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานั้น ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีกระบวนการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกประเภท ให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จัดให้มีระบบการควบคุมคุณภาพในด้านการจัดการเรียนรู้และกระบวนการวัดและประเมินผล ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความสำคัญ มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผู้บริหารมีการจัดผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และส่งเสริมสนับสนุนให้มีการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ นกุล เวศสุวรรณ (2550) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหารวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของกลุ่มโรงเรียนสตึก 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ที่พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

และสอดคล้องกับ กิตติ สุรวีทย์; คมกฤษ พุ่มทอง และ เรณู วงศ์แก้ว (2551) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ สุพัตรา บุญปาน (2553) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตพื้นที่การศึกษากทม. เขต 3 พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตพื้นที่การศึกษากทม. เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ วรรณเพ็ญ พิสุทธิพงษ์ (2553) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริการงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเขาฉกรรจ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไกรวัลย์ รัตนะ (2557) ได้ศึกษาบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และในด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสื่อที่มีใช้ในการจัด

กิจกรรมการเรียนการสอนมีไม่เพียงพอ ประกอบกับงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมาไม่เพียงพอ จึงทำให้ผลการวิจัยในด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ ลิขิต เศรษฐบุตร (2551) ได้ศึกษาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาต่อการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ ไกรวัลย์ รัตน์ (2557) ได้ศึกษาบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง

5.2.2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอ บางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน พบว่า ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับ นุกูล เวศสุวรรณ (2550) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหาร วิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกลุ่มโรงเรียนสตึก 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า พิจารณาเปรียบเทียบจำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ โดยรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ สุธภา กลุมนุกูล (2553) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหาร งานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับความผูกพันต่อองค์กรของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์น้อย ประสบการณ์ปานกลาง และ ประสบการณ์มาก มีความคิดเห็นต่อการบริการงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาไม่แตกต่างกัน

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

ผู้วิจัยขอเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ดังต่อไปนี้

1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีกระบวนการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกประเภท น้อยที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ควรส่งเสริมสนับสนุนให้มีกระบวนการวางแผนก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกประเภทอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พบว่า ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความสำคัญน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ควรส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนที่เน้นความสำคัญได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

3) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พบว่า ผู้บริหารอำนวยความสะดวกให้ครูและนักเรียนได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ น้อยที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ควรอำนวยความสะดวกให้ครูและนักเรียนได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

4) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีการวางแผนพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา น้อยที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ควรส่งเสริมสนับสนุนให้มีการวางแผนพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ตามความคิดของครูในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

2) ควรศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ที่ได้รับรางวัลประเภทต่างๆ

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้
คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎหมายกระทรวง กำหนด
หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550.
กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- เกื้อกูล แสงพริ้ง. (2553). ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
กรุงเทพมหานคร กลุ่มตากสินและกลุ่มมหาสวัสดิ์. (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์,
มหาวิทยาลัยนเรศวร).
- กมล ภูประเสริฐ. (2555). การบริหารวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: เสริมสินพีรพรสซีสเท็ม.
- กมล ธิโสภา. (2550). **อุดมศึกษาไทย**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกษม วัฒนชัย. (2555). **การปฏิรูปการศึกษาไทย**. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี่.
- กิตติ สุรวีทย์, คมกฤษ พุ่มทอง และ เรณู วงศ์แก้ว. (2551). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตากสินและกลุ่มมหาสวัสดิ์. [ม.ป.ท.].
- ไกรวัลย์ รัตน์. (2557). บทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัย
หาดใหญ่ สงขลา).
- ครรชิต มาลัยวงศ์. (2557). **เทคโนโลยีการบริหารการศึกษา**. สืบค้นจาก [drkanchit.com/general_](http://drkanchit.com/general_articles/general_24.stml)
[articles/general_24.stml](http://drkanchit.com/general_articles/general_24.stml).
- คู่มือการประเมินข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้มีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะ
สายงานบริหารสถานศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการ
ศึกษามีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะ (หนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ด่วนที่สุด ที่ ศธ 0206.4/ว17
ลงวันที่ 30 กันยายน 2552).
- ฉันท ชาติทอง. (2552). **การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: เพชรเกษมการพิมพ์.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2555). **ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.
- จารุณี แก้วเอี่ยม. (2557). **เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา กลยุทธ์ และแนวทางการ
ปฏิบัติสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ**. สงขลา: ชานเมืองการพิมพ์.
- ขุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2556). การบริหารงานวิชาการ. ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต
ปัตตานี.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- เขาวลิต จงมี. (2548). การศึกษาความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี. (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- ถวิล เกษสุพรรณ. (2552). การศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอบุลาชนธานี เขต 5. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี).
- ทศนา แคมมณี. (2552). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- ธำรง บัวศรี. (2552). พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2. (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย).
- นพปฎล สุนทรนนท์. (1 พฤศจิกายน 2547). “การจัดการคุณภาพโดยรวมในโรงพยาบาลภาครัฐของไทย”. *ธนารักษ์*, 27(6): 14.
- นพพงษ์ บุญจิตราดูล. (2551). *นิตยภัตบริหาร*. เชียงใหม่: ออเรนจ์ กรุป ดี ไซด์.
- นิรมล กิติกุล. (2545). *องค์การและการจัดการ*. กาญจนบุรี: สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี.
- นุกูล เวศสุวรรณ. (2550). *ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกลุ่มโรงเรียนสตึก 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษابุรีรัมย์ เขต 4*. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- บรรจบ บุญจันทร์. (2556). *การบริหารสถาบันเพื่อความเป็นเลิศ*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- บุญจันทร์ จันทร์เจียม. (2548). *การบริหารสถานศึกษาแบบกระจายอำนาจของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี).
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การแปลผลเมื่อใช้เครื่องมือรวบรวมข้อมูลแบบมาตราส่วน ประมาณค่า*. สืบค้นจาก <http://www.watpon.com/boonchom/trans.pdf>.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- บุญเลิศ รอดเชื้อ. (2547). **ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาล 4 วัดเมืองใหม่** ในทรศนะของผู้บริหาร ครูผู้ปฏิบัติการสอน ผู้ปกครองนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 และ 4. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี).
- บุญส่ง เจริญศรี. (2550). **การศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของ รองผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1-7.** (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา).
- ปกรณกฤษ อินทร์มงคล. (2550). **ความพร้อมของข้าราชการครูที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหาร การศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1.** (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร).
- ประเทือง สังข์นาค. (2552). **การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารวิทยาลัยนครนายก.** (สารนิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2554). **หลักการจัดการศึกษา.** กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- ปราณี กรองทิพย์ และ มังกร ปุ่มกิ่ง. (2542). **หลักการจัดการ.** กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- ปราณี พงษ์สุพรรณ. (2551). **การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 2.** (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา).
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). **การบริหารงานวิชาการ.** กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.
- พรพรรณ อินทรประเสริฐ. (2550). **องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า.** (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- พิชัย เสี่ยมจิตต์. (2552). **การบริหารงานเฉพาะด้านในสถาบันการศึกษา.** อุบลราชธานี: สถาบัน ราชภัฏอุบลราชธานี).
- พิมลพรรณ เพชรสมบัติ. (2561). **การวิจัยทางการบริหารการศึกษา.** กรุงเทพฯ: ทริปเพิ้ล เอ็ดดูเคชั่น.
- พุกธา โพธิ์มะฮาด. (2548). **สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามบทบาท หน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สระบุรี.** (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี).
- ไพบุลย์ แจ่มพงษ์. (2551). **การประกันคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การศึกษาเอกชน.** [ม.ป.ท.].
- ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. (2552). **ในเอกสารการสอนวิชาบริหาร 300 การบริหารและการนิเทศการ ศึกษาเบื้องต้น.** กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

บรรณานุกรม(ต่อ)

- รุจิ ภู่อาระ และ จันทราณี สงวนนาม. (2555). งานวิชาการเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ: บู้ค พ้อยท์.
รุ่ง แก้วแดง. (2550). การศึกษาไทย. วารสารสุโขทัยธรรมมาธิราช, 12(1): 2.
- ลิขิต เศรษฐบุตร. (2551). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาต่องานบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์).
- เลิศดาว กลิ่นศรีสุข. (2550). ความหมายของการบริหารการศึกษา. สืบค้นจาก
<http://www.gotoknow.org/403387>. 25 พฤษภาคม 2559.
- วีรสิทธิ์ ชินวัฒน์. (2557). ทฤษฎีการบริหารการศึกษา. [ม.ป.ท.].
- วรภัทร์ ภู่อาระ. (2541). แนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- วรรณเพ็ญ พิสุทธิพงษ์. (2553). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอ
เขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยปทุมธานี).
- วัฒนาพร ระวังทุกข์. (2552). แผนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ: แอล ที เพรส.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2552). การบริหารงานวิชาการ. ในเอกสารประกอบการสอนวิชาการบริหารวิชาการ.
กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนาผล. (2552). หลักสูตรแกนกลางสู่หลักสูตรสถานศึกษา กระบวนทัศน์
การพัฒนา. กรุงเทพฯ: จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- วิจิต บุญเลิศ. (2553). ปัญหาการบริหารงานวิชาการระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประถม
ศึกษาจังหวัดอุดรธานี. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น).
- วีโรจน์ สารรัตน์. (2548). ผู้บริหารโรงเรียน : สามมิติการพัฒนาวิชาชีพสู่ความเป็นผู้บริหารที่มี
ประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ์
- วีโรจน์ สารรัตน์. (2555). แนวคิดทฤษฎีและประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 8)
กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ์
- วิทยา นุ่มโถม. (2553). การศึกษาพฤติกรรมกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้น
พื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก. (การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญญา
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร).
- ศิริ ถีอาสนา. (2557). เทคนิคการจัดการคุณภาพแนวใหม่: แนวคิด หลักการสู่การบริหารจัดการ
คุณภาพการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ศิรินาถ นันทวัฒน์ภิรมย์. (2547). การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาล อำเภอเมืองลำพูน. (การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- ศิริพงษ์ เศรษฐายน. (2548). หลักการบริหารการศึกษา : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บ็๊ค พ้อยท์.
- ศิลป์ชัย อวงตระกูล. (2553). การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการพิเศษแบบเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย).
- สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2. (2561). แผนปฏิบัติการประจำปี. [ม.ป.ท.].
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักวิชาการและพัฒนาคุณภาพการศึกษา. (2550). แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สมเดช สวานดี. (2553). การนำเสนอรูปแบบการบริหารการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้นแบบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอบุลาราชธานี เขต 5. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี).
- สมศักดิ์ แก้วสม. (2549). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล สำนักเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์).
- สมศักดิ์ คงเที่ยง. [ม.ป.ป.]. หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: มิตรภาพการพิมพ์.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: บ็๊ค พ้อยท์.
- สาคร สุขศรีวงศ์. (2550). การจัดการจากมุมมองนักบริหาร. กรุงเทพฯ: จีพีไอเบอร์พริ้นท์.
- สุทิน ทดแทน. (2551) การบริหารงานวิชาการตามแนวปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี).
- สุธภา กลุมนุกูล. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับความผูกพันต่อองค์การของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2. (งานนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สุนีย์ ภูพันธ์. (2556). **หลักบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- สุพัตรา บุญปาน. (2553). **การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการบริหารคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี).
- สุมาลี จันทร์ชลอ. (2552). **การวัดและประเมินผล**. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพฯ.
- สุรียันต์ อินทเจริญสถานต์. (2552). **การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 2**. (การศึกษาอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่).
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2554). **หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.
- สุรพันธ์ ฉันทแดนสุวรรณ. (2546). **องค์การและการจัดการ**. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏจันทรเกษม.
- สุกัญจน์ แก้วประไพ. (2554). **บทบาทในการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช).
- อำภา บุญช่วย. (2552). **การบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัญชลี โพธิ์ทอง และ สมศักดิ์ คงเที่ยง. (2552). **หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อุดม โพธิ์ชัย. (2550). **การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา. ในเอกสารชุดวิชาการการจัดการในโรงเรียน หน่วยที่ 1-7 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช**. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2557). **หลักสูตรและการบริหารงานของโรงเรียน**. กรุงเทพฯ: เอส ดี เพรส.
- อุทุมพร จามรมาน. (2555). **การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรท้องถิ่นสู่การสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ**. กรุงเทพฯ: ฟีนี.
- Best, J. W., and Khan, J. V. (1993). *Research in Education* (7th ed.). Boston: Allyn and Bacon.

ภาคผนวก

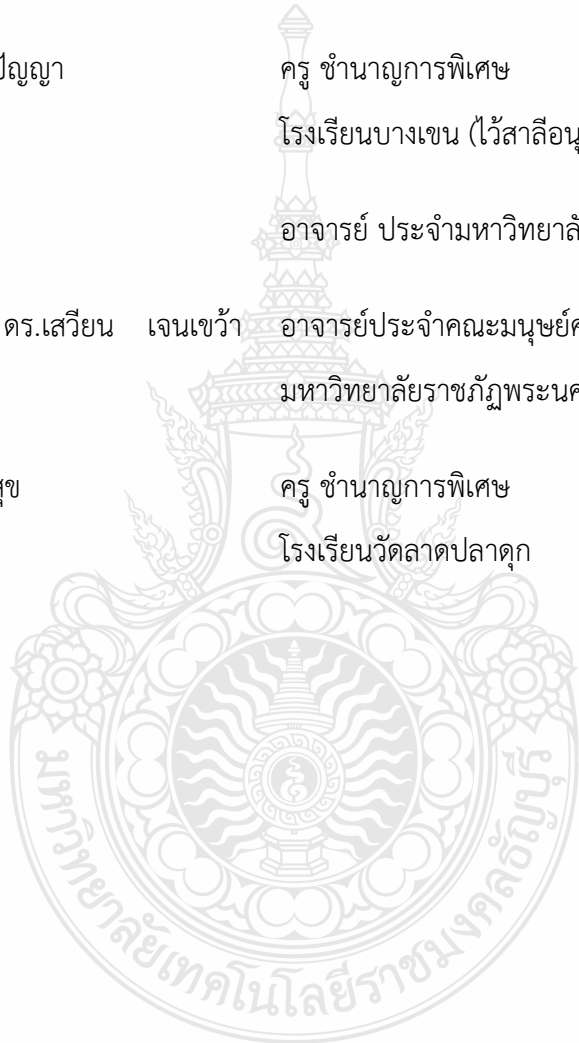

ภาคผนวก ก

- รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
- หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. ดร.สุรัตน์ ขวัญบุญจันทร์ อาจารย์ประจำสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา
ภาควิชาการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
2. ดร.อริศณ สิ้นธนาปัญญา ครู ชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนบางเขน (ไว้สาลีอนุสรณ์)
3. ดร.วิษณุ เปี้ยวนิม อาจารย์ ประจำมหาวิทยาลัยเซนจอห์น
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสวียน เจนเขว่า อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
5. นางสาวสุกฤทัย มีสุข ครู ชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนวัดลาดปลาตุ๊ก

ที่ อว ๐๖๔๙.๐๒/๐๘๙๒

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
๓๙ หมู่ ๑ ต.คลองหก อ.คลองหลวง
จ.ปทุมธานี ๑๒๑๑๐

๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาปริญญาโทเข้าเก็บข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต ๒

เนื่องด้วย นางยุพา พรหมแย้ม นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้อนุมัติจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต ๑ โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมลพรรณ เพชรสมบัติ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านดำเนินการให้ นางยุพา พรหมแย้ม นักศึกษาปริญญาโท เข้าทำการเก็บข้อมูลเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา โดยรายละเอียดในเรื่องของวันและเวลา นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อประสานงานไปยังสถานศึกษาด้วยตนเองต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.เยาวลักษณ์ พิพัฒน์จำเริญกุล)

รองคณบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษา

รักษาราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐๒ ๕๕๙ ๔๗๑๓

โทรสาร ๐๒ ๕๗๗ ๕๐๔๙

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้สร้างขึ้นเพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เรื่อง การบริหารงาน
วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นนทบุรี เขต 2 ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลที่ได้รับไว้เป็นความลับ ไม่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของท่าน
แบบสอบถามชุดนี้ มี 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีข้อคำถาม
จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยมี
ข้อคำถามจำนวน 20 ข้อ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. ระดับการศึกษา

ปริญญาตรี

ปริญญาโท

ปริญญาเอก

3. ประสบการณ์การทำงาน

1-5 ปี

6-10 ปี

11 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2

คำชี้แจง โปรดตอบแบบสอบถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือที่ตรงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยพิจารณาจากเกณฑ์ ดังนี้

- 5 หมายถึง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ ที่	การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการบริหาร งานวิชาการ				
		5	4	3	2	1
ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา						
1	ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีกระบวนการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกประเภท					
2	ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามความมุ่งหมายและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้					
3	ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา					
4	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดจนตัวผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
5	ผู้บริหารจัดให้มีระบบการควบคุมคุณภาพในด้านการจัดการเรียนรู้และกระบวนการวัดและประเมินผล					
6	ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น					
ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้						
7	ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา					

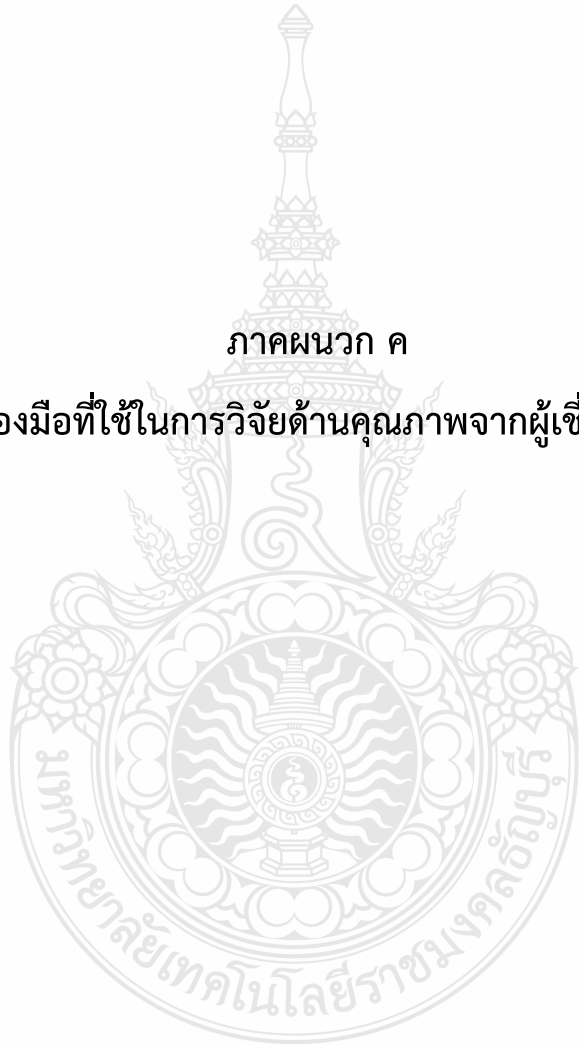
ข้อ ที่	การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการบริหาร งานวิชาการ				
		5	4	3	2	1
ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา						
8	ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้น ความสำคัญ					
9	ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่หลากหลาย					
10	ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนได้รับการฝึกฝนและพัฒนา ให้เกิดการเรียนรู้ตรงตามเป้าหมายหลักสูตร					
ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา						
11	ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดหาสิ่งที่จะช่วยส่งเสริม สนับสนุนในการจัดการเรียนการสอน					
12	ผู้บริหารอำนวยความสะดวกให้ครูและนักเรียนได้จัดกิจกรรม การเรียนรู้					
13	ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีวัสดุ อุปกรณ์อย่างเพียงพอ					
14	ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีวิธีการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ					
15	ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนเทคนิคที่จำเป็นในการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา					
ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา						
16	ผู้บริหารมีการจัดระบบโครงสร้างองค์การเกี่ยวกับระบบการ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา					
17	ผู้บริหารมีการจัดผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา					
18	ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีการวางแผนพัฒนาระบบประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา					
19	ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีการดำเนินงานตามแผนพัฒนา ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา					

ข้อ ที่	การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการบริหาร งานวิชาการ				
		5	4	3	2	1
20	ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา					

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยด้านคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยด้านคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ

แปลผลเป็นคะแนน ดังนี้

- +1 กำหนดคะแนนเป็น สอดคล้อง
- 0 กำหนดคะแนนเป็น ไม่แน่ใจ
- 1 กำหนดคะแนนเป็น ไม่สอดคล้อง

ข้อ ที่	ข้อความ	ความเหมาะสมกับรูปแบบผล การตัดสินตรงตามเนื้อหา			
		+1	0	-1	หมายเหตุ
ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา					
1	ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีกระบวนการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกประเภท				
2	ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามความมุ่งหมายและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้				
3	ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา				
4	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดจนตัวผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา				
5	ผู้บริหารจัดให้มีระบบการควบคุมคุณภาพในด้านการจัดการเรียนรู้และกระบวนการวัดและประเมินผล				
6	ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น				
ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้					
7	ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา				
8	ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความสำคัญ				
9	ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย				

ข้อ ที่	ข้อความ	ความเหมาะสมกับรูปแบบผล การตัดสินตรงตามเนื้อหา			
		+1	0	-1	หมายเหตุ
ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา					
10	ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนได้รับการฝึกฝนและ พัฒนาให้เกิดการเรียนรู้ตรงตามเป้าหมายหลักสูตร				
ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา					
11	ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดหาสิ่งที่จะช่วยส่งเสริม สนับสนุนในการจัดการเรียนการสอน				
12	ผู้บริหารอำนวยความสะดวกให้ครูและนักเรียนได้จัดกิจกรรม การเรียนรู้				
13	ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีวัสดุ อุปกรณ์อย่างเพียงพอ				
14	ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีวิธีการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ				
15	ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนเทคนิคที่จำเป็นในการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา				
ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา					
16	ผู้บริหารมีการจัดระบบโครงสร้างองค์การเกี่ยวกับระบบ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา				
17	ผู้บริหารมีการจัดผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับระบบการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา				
18	ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีการวางแผนพัฒนาระบบ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา				
19	ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีการดำเนินงานตามแผนพัฒนา ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา				
20	ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีการประเมินผลการดำเนินงาน ตามแผนพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา				

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - นามสกุล	นางยุพา พรหมแย้ม
วัน เดือน ปีเกิด	6 พฤศจิกายน 2528
ที่อยู่	16/1 หมู่ 10 ตำบลบางแม่นาง อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี
การศึกษา	ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
ประวัติการทำงาน	ครู โรงเรียนชุมชนวัดบางโค จังหวัดนนทบุรี รับราชการครู โรงเรียนวัดลาดปลาตุก จังหวัดนนทบุรี
โทรศัพท์	087 6647804
อีเมล	yupa_p@mail.rmutt.ac.th

